

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 12 sierpnia 2019 r.

Poz. 1508

OBWIESZCZENIE

MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 19 lipca 2019 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o dyscyplinie wojskowej

1. Na podstawie art. 16 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 9 października 2009 r. o dyscyplinie wojskowej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2024), z uwzględnieniem zmiany wprowadzonej ustawą z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669 oraz z 2019 r. poz. 39) oraz zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem 18 lipca 2019 r.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity ustawy nie obejmuje art. 329 i art. 350 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669 oraz z 2019 r. poz. 39), które stanowią:

„Art. 329. 1. Ilekroć w ustawach zmienianych w art. 4, art. 34, art. 37, art. 42, art. 43, art. 46, art. 76, art. 84, art. 87, art. 108, art. 121, art. 126, art. 127, art. 140, art. 150, art. 163, art. 165 oraz art. 166 jest mowa o szkole doktorskiej, należy przez to rozumieć, do dnia 31 grudnia 2023 r., również studia doktoranckie, o których mowa w przepisach ustawy uchylanej w art. 169 pkt 3.

1a. Doktoranci, którzy rozpoczęli studia doktoranckie przed rokiem akademickim 2019/2020, nie podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 7b ustawy zmienianej w art. 42.

2. W okresie od dnia wejścia w życie ustawy, o której mowa w art. 1, do dnia 31 grudnia 2023 r. doktorantom, którzy rozpoczęli studia doktoranckie przed rokiem akademickim 2019/2020, wydaje się zaświadczenia, o których mowa w art. 144 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy zmienianej w art. 140, na zasadach dotychczasowych, z tym że w przypadku studiów doktoranckich prowadzonych w uczelniach zaświadczenie wydaje uczelnia.”

„Art. 350. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 października 2018 r., z wyjątkiem:

- 1) art. 1 pkt 1, art. 42 pkt 2 lit. b oraz art. 334 ust. 2, które wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia;
- 2) art. 19 pkt 3 lit. b w zakresie dodawanego w art. 21 w ust. 1 pkt 39c, art. 120 pkt 1, art. 127 pkt 33–36 i 39 oraz art. 167, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2019 r.”.

Marszałek Sejmu: *M. Kuchciński*

Załącznik do obwieszczenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej
Polskiej z dnia 19 lipca 2019 r. (poz. 1508)

USTAWA

z dnia 9 października 2009 r.

o dyscyplinie wojskowej

DZIAŁ I

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa zasady wyróżniania żołnierzy i byłych żołnierzy oraz pododdziałów, oddziałów i instytucji wojskowych, a także zasady i sposoby reagowania na naruszenia dyscypliny wojskowej oraz ponoszenia przez żołnierzy odpowiedzialności dyscyplinarnej, jak również tryb postępowania w tych sprawach.

Art. 2. 1. Żołnierz obowiązany jest do przestrzegania dyscypliny wojskowej.

2. Przełożony jest obowiązany:

- 1) kształtować dyscyplinę wojskową podporządkowanych mu żołnierzy, w szczególności przez działania profilaktyczno-wychowawcze oraz tworzenie warunków do wyróżniania i przestrzegania dyscypliny wojskowej;
- 2) niezwłocznie reagować na zachowania żołnierzy naruszające dyscyplinę wojskową.

3. Żołnierz starszy stopniem wojskowym, niebędący przełożonym żołnierza młodszego stopniem wojskowym, naruszającego dyscyplinę wojskową podczas nieobecności przełożonego, jest:

- 1) uprawniony do wydania temu żołnierzowi rozkazu zaprzestania naruszania dyscypliny wojskowej;
- 2) obowiązany do powiadomienia o tym fakcie przełożonego tego żołnierza.

4. Żołnierz jest obowiązany, na żądanie uprawnionej osoby, do udzielenia pomocy w czynnościach służbowych, podejmowanych w stosunku do żołnierza naruszającego dyscyplinę wojskową.

Art. 3. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) dyscyplina wojskowa – przestrzeganie przez żołnierza przepisów prawa dotyczących służby wojskowej i innych przepisów prawa przewidujących odpowiedzialność dyscyplinarną na zasadach i w trybie określonych w ustawie oraz wykonywanie rozkazów i decyzji wydanych w sprawach służbowych;
- 2) wyróżnienie – materialną lub niematerialną formę wyrażenia uznania żołnierzom oraz byłym żołnierzom niepozostającym w czynnej służbie wojskowej, a także pododdziałom, oddziałom i instytucjom wojskowym;
- 3) reagowanie dyscyplinarne – zastosowanie dyscyplinarnego środka zapobiegawczego, zwrócenie żołnierzowi uwagi albo przeprowadzenie z nim rozmowy ostrzegawczej oraz postępowanie dyscyplinarne;
- 4) przewinienie dyscyplinarne – naruszenie dyscypliny wojskowej, w wyniku działania lub zaniechania działania, które nie jest przestępstwem lub wykroczeniem albo przestępstwem skarbowym lub wykroczeniem skarbowym;
- 5) postępowanie dyscyplinarne – ogół czynności mających na celu rozpoznanie i rozstrzygnięcie sprawy przewinienia dyscyplinarnego, o którego popełnienie żołnierz jest obwiniony, prowadzonej w trybie uproszczonym lub zwykłym, a także postępowanie w sprawie wzruszenia prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego;
- 6) raport dyscyplinarny – rozpatrzenie sprawy przewinienia dyscyplinarnego i wydanie orzeczenia w toku postępowania dyscyplinarnego przez uprawniony do tego organ, z udziałem określonych w ustawie osób;
- 7) ukaranie – prawomocne wymierzenie kary dyscyplinarnej oraz prawomocne zastosowanie środka dyscyplinarnego, w tym z warunkowym zawieszeniem ich wykonania;
- 8) żołnierz – żołnierza pełniącego, w tym odbywającego, czynną służbę wojskową, o którym mowa w ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1459, 1669, 2182 i 2245 oraz z 2019 r. poz. 55) oraz w ustawie z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 330 i 730);
- 9) obwiniony – żołnierza objętego postępowaniem dyscyplinarnym;

- 10) przełożony – żołnierza albo inną osobę niebędącą żołnierzem, którym na mocy przepisu prawa, rozkazu, polecenia lub decyzji podporządkowano żołnierza lub żołnierzy;
- 11) przełożony dyscyplinarny – przełożonego uprawnionego do wyróżniania, wszczynania postępowań dyscyplinarnych, wydawania orzeczeń związanych z postępowaniem dyscyplinarnym w pierwszej instancji, a ponadto do podejmowania innych czynności w sprawach dyscyplinarnych;
- 12) wyższy przełożony dyscyplinarny – przełożonego dyscyplinarnego, którego przepisy ustawy upoważniają do rozpoznawania odpowiednio odwołania lub zażalenia wniesionego w przypadkach określonych ustawą, a także do podejmowania innych czynności w sprawach dyscyplinarnych;
- 13) organ orzekający – przełożonego dyscyplinarnego, organ wojskowy uprawniony do orzekania o ukaraniu lub sąd wojskowy;
- 14) organ odwoławczy – wyższego przełożonego dyscyplinarnego, organ wojskowy lub sąd wojskowy, właściwych do rozpatrzenia odpowiednio odwołania od orzeczenia lub zażalenia na postanowienie, a także polecenia poddania się badaniom przed zastosowaniem dyscyplinarnego środka zapobiegawczego;
- 15) rzecznik dyscyplinarny – żołnierza, którego przepisy ustawy upoważniają do przeprowadzenia czynności wyjaśniających i innych czynności w postępowaniu dyscyplinarnym;
- 16) dowódca jednostki wojskowej – dowódcę (dyrektora, szefa, komendanta, prezesa lub inną osobę na równorzędym stanowisku służbowym) jednostki wojskowej;
- 17) kierownik instytucji cywilnej – ministra, kierownika urzędu lub innego szefa instytucji cywilnej;
- 18) jednostka wojskowa – jednostkę wojskową, o której mowa w ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o zasadach użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa (Dz. U. z 2014 r. poz. 1510), a także komórkę organizacyjną Ministerstwa Obrony Narodowej, jednostkę organizacyjną podległą Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowaną oraz przedsiębiorstwo państwowe, dla którego jest on organem założycielskim;
- 19) instytucja wojskowa – jednostkę organizacyjną niebędącą oddziałem ani pododdziałem wojskowym, podległą Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowaną;
- 20) instytucja cywilna – instytucję cywilną, o której mowa w ustawie z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych;
- 21) narkotyk – środek odurzający, substancję psychotropową i środek zastępczy, o których mowa w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852).

Art. 4. 1. Przełożonymi dyscyplinarnymi są:

- 1) Minister Obrony Narodowej i Naczelny Dowódca Sił Zbrojnych – w stosunku do wszystkich żołnierzy;
- 2) sekretarz stanu, podsekretarz stanu oraz dyrektor generalny w Ministerstwie Obrony Narodowej – w stosunku do podporządkowanych im żołnierzy;
- 3) Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego – w stosunku do podporządkowanych mu żołnierzy;
- 4) przełożony zajmujący stanowisko służbowe zaszeregowane do stopnia etatowego kaprała (mata) lub wyższe – w stosunku do podporządkowanych mu żołnierzy;
- 5) kierownik instytucji cywilnej – w stosunku do podporządkowanych mu żołnierzy;
- 6) inni uprawnieni przełożeni, zajmujący stanowiska służbowe określone w rozporządzeniu, o którym mowa w art. 56 – w stosunku do podporządkowanych im żołnierzy.

2. Osoba, której czasowo powierzono pełnienie obowiązków na stanowisku służbowym albo pełni je w zastępstwie, posiada uprawnienia przysługujące przełożonemu dyscyplinarnemu wyznaczonemu na to stanowisko.

Art. 5. 1. W postępowaniu dyscyplinarnym uczestniczy rzecznik dyscyplinarny, który jest właściwy do prowadzenia czynności wobec:

- 1) żołnierzy posiadających stopień wojskowy szeregowych lub podoficerów – będący podoficerem w stopniu wojskowym plutonowego (bosmanmata) lub wyższym;
- 2) oficerów młodszych lub żołnierzy, o których mowa w pkt 1 – będący oficerem młodszym;
- 3) oficerów starszych lub żołnierzy, o których mowa w pkt 1 i 2 – będący oficerem starszym;
- 4) oficerów posiadających stopień generała brygady (kontradmirała) lub wyższy – oficer posiadający stopień wojskowy generała brygady (kontradmirała) lub wyższy.

2. Rzeczników dyscyplinarnych wyznacza spośród żołnierzy zawodowych przełożony dyscyplinarny zajmujący stanowisko służbowe co najmniej dowódca jednostki wojskowej albo kierownik instytucji cywilnej, określony w rozporządzeniu, o którym mowa w art. 56.

3. W toku postępowania dyscyplinarnego rzecznik dyscyplinarny jest niezależny, w granicach określonych ustawą.

4. Rzecznikowi dyscyplinarnemu za uczestniczenie oraz wykonywanie czynności w postępowaniu dyscyplinarnym przysługuje dodatkowe wynagrodzenie, określone w rozporządzeniu, o którym mowa w art. 56.

5. Przełożony dyscyplinarny, który wyznaczył rzecznika dyscyplinarnego, odwołuje go wskutek:

- 1) zaistnienia okoliczności, które stanowią podstawę zwolnienia żołnierza z czynnej służby wojskowej;
- 2) prawomocnego skazania żołnierza przez sąd za przestępstwo lub wykroczenie albo przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe;
- 3) prawomocnego ukarania żołnierza;
- 4) rozformowania jednostki wojskowej albo likwidacji instytucji cywilnej lub przeniesienia żołnierza do innej jednostki wojskowej albo instytucji cywilnej, z zastrzeżeniem ust. 7.

6. Przełożony dyscyplinarny, który wyznaczył rzecznika dyscyplinarnego, może odwołać go wskutek:

- 1) wyznaczenia żołnierza na inne stanowisko służbowe wymagające wykonywania zadań poza dotychczasowym miejscem służby lub w znacznym stopniu utrudniających pełnienie funkcji rzecznika dyscyplinarnego;
- 2) niewykonywania przez żołnierza obowiązków służbowych na zajmowanym stanowisku służbowym nieprzerwanie przez okres dłuższy niż trzy miesiące;
- 3) zrzeczenia się przez żołnierza pełnienia funkcji rzecznika dyscyplinarnego.

7. Rzecznika dyscyplinarnego, który po przeniesieniu do innej jednostki wojskowej nadal pozostaje w podporządkowaniu służbowym przełożonego dyscyplinarnego, który go wyznaczył, można nie odwoływać z tej funkcji.

Art. 6. 1. Sądem wojskowym właściwym do orzekania lub rozpatrzenia odwołania i zażalenia albo wniosku o wzruszenie prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego jest wojskowy sąd garnizonowy lub wojskowy sąd okręgowy obejmujący swoją właściwością jednostkę wojskową albo instytucję cywilną, w której żołnierz pełnił służbę w chwili:

- 1) złożenia wniosku o wydanie orzeczenia dyscyplinarnego w sprawie jego dotyczącej;
- 2) złożenia odwołania od orzeczenia lub zażalenia na postanowienie;
- 3) złożenia wniosku o wzruszenie prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego;
- 4) zwolnienia z czynnej służby wojskowej, jeżeli jego sprawa jest rozpoznawana po tym zwolnieniu.

2. W sprawach dyscyplinarnych sądy wojskowe orzekają jednoosobowo.

Art. 7. 1. Czynności związane z reagowaniem dyscyplinarnym i informacje ich dotyczące, zawarte w rozkazie lub decyzji oraz dokumentacji i ewidencji dyscyplinarnej, są jawne wyłącznie dla uczestników tych czynności oraz innych uprawnionych na podstawie ustawy osób, chyba że ustawa stanowi inaczej.

2. W trakcie reagowania dyscyplinarnego nie stosuje się drogi służbowej, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Art. 8. 1. Do biegu terminu określonego w ustawie nie wlicza się dnia, od którego liczy się dany termin.

2. Jeżeli termin jest oznaczony w miesiącach, koniec terminu przypada na dzień miesiąca, który odpowiada początkowemu dniowi terminu; jeżeli w miesiącu nie ma takiego dnia, koniec terminu przypada w ostatnim dniu tego miesiąca.

3. Jeżeli termin upływa w dniu ustawowo wolnym od pracy, koniec terminu przypada na najbliższy dzień roboczy.

4. Termin uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem pismo zostało:

- 1) złożone przez żołnierza w dowództwie jednostki wojskowej lub w kierownictwie instytucji cywilnej, w której pełni służbę;
- 2) złożone przez osobę pozbawioną wolności w administracji odpowiedniego zakładu;
- 3) złożone przez członka załogi polskiego okrętu wojennego dowódcy okrętu;
- 4) złożone w polskim urzędzie konsularnym;
- 5) nadane w placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 2188 oraz z 2019 r. poz. 1051).

5. Pismo omyłkowo wniesione przed upływem terminu do niewłaściwego organu w postępowaniu dyscyplinarnym uważa się za wniesione z zachowaniem terminu.

6. Organ orzekający lub odwoławczy odmawia przyjęcia pisma wniesionego po terminie lub przez osobę nieuprawnioną, a także wspólnie przez obwinionych.

Art. 9. W kwestiach nieuregulowanych w ustawie w sprawach dyscyplinarnych w postępowaniu przed sądem wojсковym stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1987 i 2399 oraz z 2019 r. poz. 150, 679 i 1255).

DZIAŁ II Wyróżnianie

Art. 10. 1. Żołnierzowi może być udzielone wyróżnienie za czyny świadczące o ofiarności i odwadze lub za szczególne osiągnięcia w wykonywaniu zadań służbowych.

2. Byłemu żołnierzowi za zasługi określone w ust. 1 może być udzielone wyróżnienie, o którym mowa w art. 11 ust. 1 pkt 3 i 8–12, przy czym pośmiertnie wyłącznie w formie, o której mowa w art. 11 ust. 1 pkt 8, 10 i 12.

3. Udzielenie wyróżnienia stwierdza się w rozkazie lub decyzji.

4. Jednorazowo nie można wyróżnić więcej niż dwoma wyróżnieniami.

Art. 11. 1. Wyróżnieniami są:

- 1) zatarcie ukarania przed upływem terminu określonego w ustawie;
- 2) pochwała;
- 3) list gratulacyjny;
- 4) pismo pochwalne ze zdjęciem wyróżnionego żołnierza na tle:
  - a) flagi państwowej Rzeczypospolitej Polskiej lub wojskowej,
  - b) sztandaru jednostki wojskowej lub bandery wojennej;
- 5) urlop nagrodowy;
- 6) nagroda rzeczowa;
- 7) nagroda pieniężna;
- 8) wpisanie zasług żołnierza do kroniki jednostki wojskowej;
- 9) odznaka honorowa;
- 10) tytuł honorowy;
- 11) honorowa broń biała;
- 12) wpisanie zasług żołnierza do Księgi Honorowej Wojska Polskiego.

2. Ukaranego żołnierza nie można wyróżnić, jeżeli jednocześnie nie jest mu udzielane wyróżnienie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1.

3. Urlopu nagrodowego jednorazowo udziela się na czas od trzech do sześciu dni roboczych.

4. Łączny wymiar urlopów nagrodowych w ciągu roku kalendarzowego nie może przekroczyć dwunastu dni, przy czym w przypadku pełnienia czynnej służby wojskowej przez okres krótszy niż rok, wymiar ten nie może przekroczyć liczby dni równej liczbie rozpoczętych miesięcy tej służby.

5. Nagrodę rzeczową może stanowić przedmiot o wartości nie wyższej od dwukrotności najniższego uposażenia zasadniczego żołnierza zawodowego, obowiązującego w dniu udzielenia tej nagrody.

6. Wysokość nagrody pieniężnej nie może być wyższa od dwukrotności uposażenia zasadniczego ostatnio otrzymanego przez wyróżnionego żołnierza.

Art. 12. Pododdziały, oddziały i instytucje wojskowe można wyróżnić za:

- 1) czyny świadczące o ofiarności i odwadze żołnierzy tych pododdziałów i oddziałów, dokonane w czasie wojny lub w strefie działań wojennych;
- 2) szczególne osiągnięcia w wykonywaniu zadań służbowych, w tym szkoleniowych w czasie pokoju, w razie ogłoszenia mobilizacji lub stanów nadzwyczajnych, użycia Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w kraju i poza granicami państwa w działaniach antyterrorystycznych, akcjach humanitarnych, poszukiwawczych lub ratowniczych, a także w zwalczaniu klęsk żywiołowych oraz likwidacji ich skutków.

Art. 13. Wyróżnieniami dla pododdziałów, oddziałów i instytucji wojskowych są:

- 1) dyplom uznania;
- 2) wpisanie nazwy i osiągnięć pododdziału do kroniki jednostki wojskowej;
- 3) tytuł honorowy;
- 4) wpisanie nazwy i osiągnięć oddziału lub instytucji wojskowej do Księgi Honorowej Wojska Polskiego.

Art. 14. 1. Wyróżnień, o których mowa w art. 11, mogą udzielać:

- 1) wymienionych w pkt 1–3 i 5 – każdy przełożony dyscyplinarny;
- 2) wymienionego w pkt 4 – przełożeni dyscyplinarni określani w rozporządzeniu, o którym mowa w art. 15;
- 3) wymienionych w pkt 6 i 7 – przełożony dyscyplinarny zajmujący stanowisko służbowe dowódcy jednostki wojskowej albo wyższe, jeżeli stanowiska te zostały zaszerogowane do stopnia etatowego co najmniej majora (komandora podporucznika), lub kierownik instytucji cywilnej;
- 4) wymienionego w pkt 8 – przełożony dyscyplinarny zajmujący stanowisko służbowe dowódcy jednostki wojskowej albo wyższe, jeżeli stanowiska te zostały zaszerogowane do stopnia etatowego co najmniej majora (komandora podporucznika);
- 5) wymienionych w pkt 9–11 – Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej oraz przełożeni dyscyplinarni określani w rozporządzeniu, o którym mowa w art. 15;
- 6) wymienionego w pkt 12 – Minister Obrony Narodowej lub Naczelny Dowódca Sił Zbrojnych.

2. Wyróżnień, o których mowa w art. 13, mogą udzielać:

- 1) wymienionego w pkt 1 – przełożony dyscyplinarny dowódcy pododdziału, oddziału lub instytucji wojskowej;
- 2) wymienionego w pkt 2 – dowódca jednostki wojskowej;
- 3) wymienionego w pkt 3 – przełożeni dyscyplinarni określani w rozporządzeniu, o którym mowa w art. 15;
- 4) wymienionego w pkt 4 – Minister Obrony Narodowej lub Naczelny Dowódca Sił Zbrojnych.

3. Przełożony dyscyplinarny może wystąpić do wyższego przełożonego dyscyplinarnego o udzielenie wyróżnienia, jeżeli sam nie jest uprawniony do jego udzielenia.

Art. 15. 1. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe warunki i tryb wyróżniania;
- 2) przełożonych dyscyplinarnych uprawnionych do udzielania wyróżnień, o których mowa w art. 14 ust. 1 pkt 2 i 5 oraz ust. 2 pkt 3;
- 3) rodzaje odznak honorowych, tytułów honorowych oraz honorowej broni białej;
- 4) wzory odznak honorowych, odznak i znaków tytułów honorowych oraz honorowej broni białej;
- 5) sposób noszenia odznak honorowych, odznak tytułów honorowych oraz honorowej broni białej, a także eksponowania, przekazywania i przechowywania niektórych wyróżnień;
- 6) pododdziały, oddziały i instytucje wojskowe, które mogą być wyróżnione poszczególnymi rodzajami wyróżnień;
- 7) szczegółowe warunki tworzenia funduszu przeznaczonego na wyróżnienia oraz dysponowania tym funduszem.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, należy w szczególności uwzględnić:

- 1) rodzaje osiągnięć będących kryterium wyróżnienia, a zwłaszcza mających znaczenie dla obronności państwa i Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz czynów świadczących o ofiarności i odwadze w warunkach pełnienia czynnej służby wojskowej po ogłoszeniu mobilizacji, w stanach nadzwyczajnych, w czasie wojny, a także podczas wykonywania zadań służbowych w strefie działań wojennych oraz w przypadku użycia Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa, jak również udziału w akcjach humanitarnych, poszukiwawczych lub ratowniczych;
- 2) charakter wykonywanych zadań i odpowiedniość struktur organizacyjnych Ministerstwa Obrony Narodowej oraz jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych, a także instytucji cywilnych, w których żołnierze pełnią służbę;
- 3) wysokość i sposób ustalania środków finansowych przeznaczonych na wyróżnienia, a także sposób ustalania wielkości środków pozostających w dyspozycji dowódców jednostek wojskowych oraz Ministra Obrony Narodowej, jednostki wojskowe, w których tworzy się fundusz przeznaczony na wyróżnienia, organy uprawnione do tworzenia tego funduszu, sposób ustalania jego środków oraz organy uprawnione do dysponowania tym funduszem;
- 4) uroczysty charakter udzielania wyróżnień oraz sposób wręczania niektórych z nich, zgodnie z ceremoniałem wojskowym.

DZIAŁ III

Reagowanie dyscyplinarne

Rozdział 1

Zasady ogólne odpowiedzialności dyscyplinarnej

Art. 16. 1. Odpowiedzialność dyscyplinarną ponosi żołnierz, który popełnia przewinienie dyscyplinarne.

2. Przewinienie dyscyplinarne może być popełnione zarówno umyślnie, jak i nieumyślnie.

3. Nie popełnia przewinienia dyscyplinarnego żołnierz, jeżeli nie można przypisać mu winy w czasie popełniania czynu.

4. Obwinionego uważa się za niewinnego, dopóki jego wina nie zostanie stwierdzona prawomocnym orzeczeniem organu orzekającego.

5. Niedające się usunąć wątpliwości rozstrzyga się na korzyść obwinionego.

6. W stosunku do sprawcy przewinienia dyscyplinarnego można poprzestać na zwróceniu mu uwagi albo przeprowadzeniu z nim rozmowy ostrzegawczej, jeżeli okoliczności sprawy nie budzą wątpliwości i uznaje się te działania za wystarczające.

Art. 17. 1. Żołnierz ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną za popełnienie przewinienia dyscyplinarnego, posiadającego jednocześnie znamiona innego czynu zabronionego, jeżeli to naruszenie prawa miało związek ze służbą wojskową, niezależnie od odpowiedzialności ponoszonej na podstawie innych przepisów.

2. Żołnierz ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną również za:

- 1) czyny, za które właściwe organy są uprawnione do nakładania kar porządkowych lub wymierzania kar pieniężnych, jeżeli właściwy organ wystąpił z wnioskiem o ukaranie dyscyplinarne do dowódcy jednostki wojskowej lub kierownika instytucji cywilnej;
- 2) czyny o znamionach przestępstwa ściganego na wniosek dowódcy jednostki wojskowej albo wykroczenia ściganego na żądanie dowódcy jednostki wojskowej lub kierownika instytucji cywilnej, jeżeli uprawniony dowódca lub kierownik instytucji cywilnej odstąpił od złożenia wniosku albo żądania;
- 3) czyny o znamionach przestępstwa lub wykroczenia albo przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego, jeżeli sąd lub prokurator albo inny organ uprawniony do orzekania w tych sprawach wystąpił do dowódcy jednostki wojskowej lub kierownika instytucji cywilnej z wnioskiem o ukaranie dyscyplinarne.

3. Ilekroć w dalszych przepisach jest mowa o przewinieniu dyscyplinarnym, przepisy te stosuje się również do czynów, o których mowa w ust. 1 i 2.

4. Żołnierz za popełnienie czynu będącego naruszeniem wyłącznie zasad etyki oraz godności i honoru żołnierza nie ponosi odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Art. 18. 1. Sędziowie sądów wojskowych, będący żołnierzami, ponoszą odpowiedzialność dyscyplinarną za przewinienia dyscyplinarne na zasadach określonych w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1921 oraz z 2019 r. poz. 125).

2. Prokuratorzy do spraw wojskowych ponoszą odpowiedzialność dyscyplinarną za przewinienia dyscyplinarne na zasadach określonych w ustawie z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2019 r. poz. 740).

Art. 19. Odpowiedzialność dyscyplinarna na podstawie ustawy nie wyłącza odpowiedzialności dyscyplinarnej za:

- 1) przewinienia dyscyplinarne polegające na naruszeniu przepisów o wykonywaniu specjalności zawodowej – żołnierzy, których przynależność do samorządów zawodowych jest obowiązkowa;
- 2)¹⁾ naruszenie przepisów obowiązujących w uczelni oraz za czyny uchybiające godności studenta lub doktoranta – żołnierzy, którzy odbywają studia lub kształcenie w szkole doktorskiej w uczelni wojskowej;
- 3) postępowanie uchybiające obowiązkom nauczyciela akademickiego lub godności zawodu nauczycielskiego – żołnierzy będących nauczycielami akademickimi.

Rozdział 2

Wymierzanie kar dyscyplinarnych i stosowanie środków dyscyplinarnych

Art. 20. 1. Organ orzekający wymierza obwinionemu karę dyscyplinarną lub stosuje wobec niego środek dyscyplinarny według swojego uznania, w granicach przewidzianych ustawą, uwzględniając stopień winy, stopień szkodliwości przewinienia dyscyplinarnego oraz cele zapobiegawcze i wychowawcze, które przez ukaranie ma się osiągnąć.

2. Orzekając o ukaraniu, organ orzekający uwzględni w szczególności sposób popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, rodzaj i stopień naruszenia ciężących na obwinionym obowiązków, rodzaj i rozmiar następstw przewinienia dyscyplinarnego oraz właściwości i warunki osobiste żołnierza, przebieg jego służby przed popełnieniem przewinienia dyscyplinarnego i zachowanie się żołnierza po jego popełnieniu.

3. Wymierzenie surowszej kary dyscyplinarnej albo zaostrzenie jej wymiaru lub zastosowanie surowszego rodzaju środka dyscyplinarnego albo zaostrzenie jego wymiaru lub zastosowanie większej liczby środków dyscyplinarnych może nastąpić, jeżeli:

- 1) obwiniony działał wspólnie z innymi żołnierzami lub w obecności innych żołnierzy, a także w obecności podwładnego, wspólnie z nim lub na jego szkodę;
- 2) obwiniony znajdował się pod wpływem alkoholu, narkotyku lub innych podobnie działających substancji i środków;
- 3) działanie obwinionego nastąpiło z niskich pobudek lub jego czyn zasługuje na szczególne potępienie;
- 4) w następstwie przewinienia dyscyplinarnego zaistniały poważne skutki dla gotowości i zdolności bojowej oraz interesu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) przewinienie dyscyplinarne zostało popełnione przed zatarciem ukarania za inne przewinienie dyscyplinarne.

4. Wymierzenie łagodniejszej kary dyscyplinarnej albo zmniejszenie jej wymiaru lub zastosowanie łżejszego środka dyscyplinarnego albo zmniejszenie jego wymiaru lub zastosowanie mniejszej liczby środków dyscyplinarnych może nastąpić, jeżeli obwiniony:

- 1) działał nieумыślnie;
- 2) podjął starania o zmniejszenie skutków popełnionego czynu;
- 3) nie miał należytego doświadczenia zawodowego w zakresie wykonywanej czynności służbowej;
- 4) ujawnił istotne i nieznanie wcześniej okoliczności popełnienia przewinienia dyscyplinarnego;
- 5) złożył wniosek o dobrowolne poddanie się ukaraniu.

Art. 21. 1. Za popełnione przewinienie dyscyplinarne wymierza się tylko jedną karę dyscyplinarną.

2. Za popełnienie kilku przewinień dyscyplinarnych wymierza się jedną karę dyscyplinarną odpowiednio surowszą.

3. Niezależnie od liczby przewinień dyscyplinarnych można zastosować jeden lub więcej środków dyscyplinarnych.

¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 121 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669), która weszła w życie z dniem 1 października 2018 r.

Art. 22. 1. Nie można ukarać dyscyplinarnie po upływie roku od dnia popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, z zastrzeżeniem ust. 2–4.

2. Nie można ukarać dyscyplinarnie po zwolnieniu żołnierza z czynnej służby wojskowej.

3. Jeżeli przewinieniem dyscyplinarnym jest czyn, o którym mowa w art. 17 ust. 1 lub 2, przedawnienie ukarania dyscyplinarnego następuje z upływem, określonego w odrębnych przepisach, terminu przedawnienia karalności tego czynu.

4. Jeżeli popełnienie przewinienia dyscyplinarnego zależy od wystąpienia skutku dokonanego czynu, bieg przedawnienia ukarania rozpoczyna się od czasu, gdy skutek ten wystąpił.

5. Terminy określone w ust. 1 i 4 nie biegną w okresie zawieszenia postępowania dyscyplinarnego.

Art. 23. 1. Organ orzekający może orzec o odstąpieniu od ukarania albo warunkowo zawiesić wykonanie orzeczonej kary pieniężnej oraz środka dyscyplinarnego polegającego na zobowiązaniu do wykonania dodatkowych zadań służbowych, jeżeli stopień winy lub stopień szkodliwości przewinienia dyscyplinarnego nie jest znaczny, a właściwości i warunki osobiste żołnierza oraz dotychczasowy przebieg jego służby uzasadniają przypuszczenie, że mimo odstąpienia od ukarania albo zawieszenia wykonania ukarania będzie on przestrzegał dyscypliny wojskowej.

2. Warunkowe zawieszenie wykonania ukarania następuje na okres próby, który wynosi od miesiąca do trzech miesięcy i biegnie od dnia, w którym orzeczenie stało się prawomocne.

3. Organ orzekający może zarządzić wykonanie ukarania, które zostało zawieszona, jeżeli żołnierz w okresie próby popełnia przewinienie dyscyplinarne lub uchyla się od spełnienia obowiązku wynikającego z zastosowanego środka dyscyplinarnego.

Art. 24. Karami dyscyplinarnymi są:

- 1) upomnienie;
- 2) nagana;
- 3) kara pieniężna;
- 4) ostrzeżenie o niepełnej przydatności na zajmowanym stanowisku służbowym;
- 5) odwołanie z zajmowanego stanowiska służbowego;
- 6) ostrzeżenie o niepełnej przydatności do służby kandydackiej, służby przygotowawczej, okresowej służby wojskowej albo do zawodowej służby wojskowej;
- 7) usunięcie ze służby kandydackiej, służby przygotowawczej, z okresowej służby wojskowej albo zawodowej służby wojskowej.

Art. 25. Kary dyscyplinarne, o których mowa w art. 24, mogą wymierzać:

- 1) wymienione w pkt 1 i 2 – każdy przełożony dyscyplinarny;
- 2) wymienioną w pkt 3 – przełożony dyscyplinarny zajmujący stanowisko służbowe zaszeregowane do stopnia etatowego kapitana (kapitana marynarki) albo wyższe lub kierownik instytucji cywilnej;
- 3) wymienione w pkt 4 i 6 – przełożony dyscyplinarny zajmujący stanowisko służbowe nie niższe niż dowódca jednostki wojskowej lub kierownik instytucji cywilnej;
- 4) wymienioną w pkt 5 – przełożony dyscyplinarny zajmujący stanowisko służbowe nie niższe niż dowódca jednostki wojskowej zaszeregowane do stopnia etatowego co najmniej podpułkownika (komandora porucznika) lub kierownik instytucji cywilnej;
- 5) wymienioną w pkt 7 – odpowiednio wobec:
  - a) żołnierza służby kandydackiej lub służby przygotowawczej – rektor uczelni wojskowej lub komendant szkoły podoficerskiej, centrum lub ośrodka szkolenia,
  - b) żołnierza okresowej służby wojskowej – przełożony dyscyplinarny zajmujący stanowisko służbowe nie niższe niż dowódca jednostki wojskowej,
  - c) żołnierza zawodowego – organ wojskowy, który byłby uprawniony do powołania tego żołnierza do zawodowej służby wojskowej w chwili wymierzania kary, albo nadrzędne nad nim organy wojskowe.

Art. 26. Karę upomnienia wymierza się przez wytknięcie żołnierzowi przewinienia dyscyplinarnego, jakiego się dopuścił.

Art. 27. Karę nagany wymierza się przez wytknięcie żołnierzowi przewinienia dyscyplinarnego, jakiego się dopuścił, oraz ostrzeżenie, że kolejne naruszenie dyscypliny wojskowej przed zatarciem ukarania może skutkować ukaraniem surowszą karą dyscyplinarną.

Art. 28. 1. Karę pieniężną wymierza się w stawkach dziennych, określając liczbę stawek.

2. Stawka dzienna stanowi jedną trzydziestą miesięcznego uposażenia zasadniczego otrzymanego przez żołnierza w miesiącu, w którym popełnił on przewinienie dyscyplinarne.

3. Liczba stawek wynosi od jednej do dziesięciu, przy czym karę przekraczającą pięć stawek dziennych można potrącać w miesięcznych ratach, a karę wykonywaną w ostatnim miesiącu czynnej służby wojskowej potrąca się w całości, niezależnie od jej wysokości.

Art. 29. Karę ostrzeżenia o niepełnej przydatności na zajmowanym stanowisku służbowym wymierza się przez wytknięcie żołnierzowi przewinienia dyscyplinarnego, jakiego się dopuścił, oraz ostrzeżenie, że kolejne rażące naruszenie dyscypliny wojskowej może skutkować wymierzeniem surowszej kary dyscyplinarnej, w szczególności kary odwołania z zajmowanego stanowiska służbowego.

Art. 30. 1. Wymierzenie kary odwołania z zajmowanego stanowiska służbowego oznacza zwolnienie z dotychczas zajmowanego stanowiska służbowego.

2. Żołnierza, któremu wymierzono karę, o której mowa w ust. 1, zwalnia się z dotychczas zajmowanego stanowiska i wyznacza na inne stanowisko służbowe albo przenosi do rezerwy kadrowej, na zasadach określonych w ustawie z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych.

3. Karę, o której mowa w ust. 1, można wymierzyć, jeżeli żołnierz popełnił przewinienie dyscyplinarne:

- 1) o którym mowa w art. 17 ust. 2 pkt 2 lub 3;
- 2) polegające na rażącym niedopełnieniu obowiązków lub przekroczeniu uprawnień wynikających z zajmowanego stanowiska służbowego;
- 3) przed zatarciem uprzednio orzeczonej kary ostrzeżenia o niepełnej przydatności na zajmowanym stanowisku służbowym.

Art. 31. Karę ostrzeżenia o niepełnej przydatności do służby kandydackiej, służby przygotowawczej, okresowej służby wojskowej albo do zawodowej służby wojskowej wymierza się przez wytknięcie żołnierzowi przewinienia dyscyplinarnego, jakiego się dopuścił, oraz ostrzeżenie, że kolejne naruszenie dyscypliny wojskowej przed zatarciem ukarania może skutkować ukaraniem karą usunięcia ze służby kandydackiej, służby przygotowawczej, z okresowej służby wojskowej albo zawodowej służby wojskowej.

Art. 32. 1. Wymierzenie kary usunięcia ze służby kandydackiej, służby przygotowawczej, z okresowej służby wojskowej albo zawodowej służby wojskowej oznacza zwolnienie z tej służby.

2. Karę, o której mowa w ust. 1, można wymierzyć, jeżeli żołnierz popełnił rażące przewinienie dyscyplinarne:

- 1) o którym mowa w art. 17 ust. 2 pkt 2 lub 3;
- 2) przed zatarciem uprzednio orzeczonej kary ostrzeżenia o niepełnej przydatności do służby kandydackiej, służby przygotowawczej, okresowej służby wojskowej albo do zawodowej służby wojskowej;
- 3) które świadczy, że postępowanie tego żołnierza nie daje rękojmi dalszego rzetelnego pełnienia służby wojskowej.

Art. 33. 1. Środkami dyscyplinarnymi są:

- 1) zobowiązanie do przeproszenia pokrzywdzonego;
- 2) zobowiązanie do wykonania dodatkowych zadań służbowych;
- 3) zobowiązanie do naprawienia wyrządzonej szkody;
- 4) pozbawienie prawa do noszenia odznaki honorowej lub odznaki tytułu honorowego oraz udziału w uroczystościach wojskowych i państwowych z udziałem wojska;
- 5) podanie informacji o ukaraniu do wiadomości innych osób.

2. Środek dyscyplinarny można zastosować samoistnie albo obok kary dyscyplinarnej.

Art. 34. Środki dyscyplinarne, o których mowa w art. 33 ust. 1, mogą stosować:

- 1) wymienione w pkt 1, 2 i 5 – każdy przełożony dyscyplinarny;
- 2) wymienione w pkt 3 i 4 – przełożony dyscyplinarny zajmujący stanowisko służbowe zaszeregowane do stopnia etatowego młodszego chorążego (młodszego chorążego marynarki) albo wyższe lub kierownik instytucji cywilnej.

Art. 35. 1. Środek dyscyplinarny zobowiązania do wykonania dodatkowych zadań służbowych:

- 1) oznacza obowiązek wykonywania przez ukaranego w czasie wolnym od zajęć służbowych zadań służbowych na rzecz jednostki wojskowej lub instytucji cywilnej, określonych przez przełożonego dyscyplinarnego w wymiarze do trzech godzin dziennie;
- 2) stosuje się na okres od trzech do czternastu dni;
- 3) można zastosować obok kary dyscyplinarnej wymienionej w art. 24 pkt 1–4 i 6.

2. Środek dyscyplinarny pozbawienia prawa do noszenia odznaki honorowej lub odznaki tytułu honorowego oraz udziału w uroczystościach wojskowych i państwowych z udziałem wojska obejmuje utratę prawa do noszenia odznaki honorowej lub odznaki tytułu honorowego, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 9 i 10 oraz art. 13 pkt 3, a także wyłączenie żołnierza z uczestnictwa w uroczystościach wojskowych i państwowych z udziałem wojska, w okresie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia o ukaraniu do dnia zatarcia ukarania.

3. Środek dyscyplinarny podania informacji o ukaraniu do wiadomości innych osób polega na zamieszczeniu tej informacji w rozkazie lub decyzji, a następnie jej odczytaniu w czasie odprawy lub na zbiórce oraz wykorzystaniu informacji o ukaraniu w analizach lub ocenach dyscypliny wojskowej.

Rozdział 3

Dyscyplinarne środki zapobiegawcze

Art. 36. 1. W przypadkach określonych ustawą przełożony dyscyplinarny może stosować wobec podporządkowanych sobie żołnierzy następujące dyscyplinarne środki zapobiegawcze:

- 1) niedopuszczenie do wykonywania czynności służbowych;
- 2) osadzenie w izbie zatrzymań;
- 3) zawieszenie w czynnościach służbowych.

2. Uprawnienia, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, przysługują również wojskowym organom porządkowym i Żandarmerii Wojskowej wobec żołnierzy, do których ze względu na okoliczności, miejsce i czas są właściwymi organami do zastosowania dyscyplinarnych środków zapobiegawczych.

Art. 37. 1. Niedopuszczenie do wykonywania czynności służbowych stosuje się, jeżeli istnieje uzasadnione przypuszczenie, że żołnierz znajduje się w stanie nietrzeźwości lub odurzenia, po użyciu alkoholu, narkotyku lub pod wpływem podobnie działającego środka.

2. Środka, o którym mowa w ust. 1, można nie stosować w przypadku zagrożenia życia lub zdrowia żołnierza lub innej osoby albo zagrożenia zniszczeniem lub uszkodzeniem mienia.

Art. 38. 1. Osadzenie w izbie zatrzymań można zastosować wobec żołnierza będącego w stanie nietrzeźwości lub odurzenia w obiekcie zajmowanym przez organ wojskowy, a także w rejonie obiektów koszarowych lub zakwaterowania przejściowego jednostki wojskowej albo w innym miejscu wykonywania zadań służbowych lub w miejscu publicznym, który swoim zachowaniem daje powód do zgorzenia, znajduje się w okolicznościach zagrażających jego zdrowiu lub życiu albo zagraża zdrowiu lub życiu innej osoby lub mieniu.

2. Jeżeli brak jest możliwości osadzenia żołnierza w izbie zatrzymań albo jego warunki zdrowotne to uzasadniają, przełożony dyscyplinarny, wojskowy organ porządkowy lub Żandarmeria Wojskowa może polecić doprowadzenie tego żołnierza do miejsca zamieszkania lub zakwaterowania albo, zgodnie z diagnozą lekarza, skierować go do izby chorych lub zakładu opieki zdrowotnej.

3. Żołnierza osadzonego w izbie zatrzymań zwalnia się niezwłocznie po wytrzeźwieniu lub ustaniu stanu odurzenia, nie później niż z upływem dwudziestu czterech godzin od chwili osadzenia.

Art. 39. 1. Zawieszenie w czynnościach służbowych można zastosować wobec żołnierza objętego postępowaniem dyscyplinarnym, jeżeli rażąco naruszył dyscyplinę wojskową, a charakter zarzucanego przewinienia dyscyplinarnego lub okoliczności jego popełnienia wskazują na potrzebę niezwłocznego odsunięcia tego żołnierza od wykonywania czynności na zajmowanym stanowisku służbowym lub związanych z pełnioną funkcją.

2. Żołnierz zawieszony w czynnościach służbowych zostaje odsunięty od wykonywania dotychczasowych obowiązków służbowych oraz wykonuje zadania określone przez przełożonego dyscyplinarnego.

3. Zawieszenie w czynnościach służbowych powinno zostać zakończone niezwłocznie, gdy ustaną przyczyny je uzasadniające, nie później jednak niż z upływem jednego miesiąca, z zastrzeżeniem ust. 4.

4. Przełożony dyscyplinarny w szczególnie uzasadnionych przypadkach może przedłużyć okres zawieszenia żołnierza w czynnościach służbowych do trzech miesięcy.

5. Zawieszenie w czynnościach służbowych ustaje, przed upływem terminów, o których mowa w ust. 3 i 4, z dniem uprawomocnienia się orzeczenia wydanego wobec obwinionego za przewinienie dyscyplinarne, które było przyczyną zawieszenia.

Art. 40. 1. Przed zastosowaniem dyscyplinarnego środka zapobiegawczego niedopuszczenia do wykonywania czynności służbowych lub osadzenia w izbie zatrzymań przełożony dyscyplinarny, wojskowy organ porządkowy lub Żandarmeria Wojskowa poleca poddanie żołnierza badaniom koniecznym do ustalenia zawartości alkoholu lub narkotyku w organizmie tego żołnierza, w tym zabiegowi pobrania krwi, zwanymi dalej „badaniami”.

2. Żołnierz jest obowiązany poddać się badaniom oraz zabiegom niezbędnym do wykonania podstawowych badań laboratoryjnych, pod warunkiem że dokonywane są z zachowaniem wskazań wiedzy medycznej i nie zagrażają jego zdrowiu.

3. Badania laboratoryjne i zabiegi niezbędne do ich wykonania przeprowadzane w ramach badań mogą być dokonywane wyłącznie przez uprawnionych do tego pracowników ochrony zdrowia.

4. Polecenie poddania się badaniom przekazuje się żołnierzowi ustnie, a następnie stwierdza się w rozkazie lub decyzji, z których wyciąg niezwłocznie doręcza się żołnierzowi, oraz poucza się go o prawie, terminie i trybie wniesienia zażalenia, o którym mowa w ust. 7.

5. Z badań lub w przypadku braku możliwości ich przeprowadzenia sporządza się protokół.

6. Odmowa żołnierza poddania się badaniom lub uniemożliwienie ich przeprowadzenia nie wyłącza zastosowania środków zapobiegawczych.

7. Żołnierzowi przysługuje prawo złożenia zażalenia do wyższego przełożonego dyscyplinarnego lub przełożonego wojskowego organu porządkowego albo komendanta jednostki organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej, której żołnierz zastosował ten środek, w terminie trzech dni od dnia doręczenia wyciągu, o którym mowa w ust. 4, na:

- 1) polecenie poddania badaniom;
- 2) warunki i sposób przeprowadzenia tych badań.

8. Koszty badań ponoszone są z budżetu państwa, z części, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej.

9. Do zamówień na przeprowadzanie badań nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1986 i 2215 oraz z 2019 r. poz. 53 i 730).

Art. 41. 1. Żołnierzowi przysługuje zażalenie na postanowienie o zastosowaniu dyscyplinarnego środka zapobiegawczego niedopuszczenia do wykonywania czynności służbowych, zawieszenia w czynnościach służbowych lub przedłużenia okresu tego zawieszenia oraz osadzenia w izbie zatrzymań.

2. W zażaleniu żołnierz może się domagać uchylenia, zmiany oraz zbadania zasadności i legalności zastosowania lub przedłużenia stosowania, a także prawidłowości wykonania dyscyplinarnego środka zapobiegawczego.

3. Żołnierz może wnieść zażalenie w terminie trzech dni od dnia doręczenia mu postanowienia o zastosowaniu lub przedłużeniu stosowania względem niego dyscyplinarnego środka zapobiegawczego.

4. Wniesienie zażalenia nie wstrzymuje wykonania postanowienia o zastosowaniu lub przedłużeniu stosowania dyscyplinarnego środka zapobiegawczego.

5. Na postanowienie o zastosowaniu dyscyplinarnego środka zapobiegawczego:

- 1) niedopuszczenia żołnierza do wykonywania czynności służbowych – zażalenie rozpatruje odpowiednio wyższy przełożony dyscyplinarny lub przełożony wojskowego organu porządkowego albo komendant jednostki organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej, której żołnierz zastosował ten środek;
- 2) zawieszenia żołnierza w czynnościach służbowych oraz o przedłużeniu okresu tego zawieszenia – zażalenie rozpatruje wyższy przełożony dyscyplinarny;
- 3) osadzenia w izbie zatrzymań – zażalenie rozpatruje wojskowy sąd garnizonowy.

6. Na postanowienie o zastosowaniu dyscyplinarnego środka zapobiegawczego wydane przez Ministra Obrony Narodowej lub kierownika instytucji cywilnej zażalenie rozpatruje wojskowy sąd garnizonowy.

7. W sprawach zażalenia na zastosowanie dyscyplinarnych środków zapobiegawczych stosuje się odpowiednio art. 52 ust. 1, 3 i 5.

Art. 42. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia i Ministrem Sprawiedliwości, odpowiednio do ich właściwości, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowy tryb postępowania w sprawach stosowania dyscyplinarnych środków zapobiegawczych, z uwzględnieniem:
  - a) postępowania, odpowiednio, przełożonego dyscyplinarnego, wojskowego organu porządkowego i Żandarmerii Wojskowej przed zastosowaniem tych środków,
  - b) uchylecia, wygaśnięcia lub zmiany postanowienia o zastosowaniu dyscyplinarnego środka zapobiegawczego,
  - c) treści postanowień w tych sprawach,
  - d) sposobu i terminu zawiadamiania właściwych przełożonych, organów wojskowych i zainteresowanych osób o zastosowaniu dyscyplinarnego środka zapobiegawczego,
  - e) czynności i terminów rozpatrywania zażaleń na zastosowanie dyscyplinarnych środków zapobiegawczych;
- 2) warunki osadzania żołnierza w izbie zatrzymań oraz organizację osadzania żołnierzy w izbach zatrzymań, z uwzględnieniem:
  - a) trybu doprowadzania do izby zatrzymań żołnierza, w stosunku do którego zostało wydane postanowienie o osadzeniu w izbie zatrzymań,
  - b) warunków przyjęcia żołnierza doprowadzonego do izby zatrzymań i postępowania w razie jego nieprzyjęcia do izby zatrzymań,
  - c) czynności dokonywanych przez obsługę izby zatrzymań wobec osadzonych żołnierzy,
- 3) rodzaje, zakres, przypadki, warunki i sposób dokonywania badań, o których mowa w art. 40, w celu zapewnienia prawidłowości ich przeprowadzania, sposób postępowania w przypadku odmowy poddania się badaniu przez żołnierza, procedurę składania i rozpatrywania zażaleń w tych sprawach

– dostosowując przepisy określone w pkt 1–3 do warunków pełnienia czynnej służby wojskowej po ogłoszeniu mobilizacji, w stanach nadzwyczajnych, w czasie wojny, a także podczas wykonywania zadań służbowych w strefie działań wojennych oraz w przypadku użycia Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa, jak również udziału w akcjach humanitarnych, poszukiwawczych lub ratowniczych.

Rozdział 4

Zasady i przebieg postępowania dyscyplinarnego

Art. 43. 1. Postępowanie dyscyplinarne w trybie zwykłym obejmuje postępowanie przed organem orzekającym w pierwszej instancji oraz przed organem odwoławczym.

2. Postępowanie dyscyplinarne w trybie uproszczonym obejmuje postępowanie przed organem orzekającym w pierwszej instancji.

Art. 44. 1. Przełożony dyscyplinarny niezwłocznie wszczyna postępowanie dyscyplinarne, jeżeli istnieje uzasadnione przypuszczenie, że żołnierz popełnił przewinienie dyscyplinarne, z zastrzeżeniem art. 47.

2. Przełożony dyscyplinarny wszczyna postępowanie dyscyplinarne również na polecenie przełożonego albo na wniosek:

- 1) organu kontroli;
- 2) wojskowego organu porządkowego;
- 3) Żandarmerii Wojskowej;
- 4) sądu, prokuratora albo innego organu uprawnionego do rozpatrywania sprawy o czyn, o którym mowa w art. 17 ust. 2 pkt 1 lub 3.

3. Przełożony dyscyplinarny wszczyna postępowanie dyscyplinarne także na uzasadniony wniosek:

- 1) podwładnego;
- 2) pokrzywdzonego.

Art. 45. 1. W toku postępowania dyscyplinarnego w trybie zwykłym prowadzi się czynności wyjaśniające, z zastrzeżeniem ust. 3 i art. 51 ust. 4.

2. Przeprowadzenie czynności wyjaśniających, o których mowa w ust. 1, przełożony dyscyplinarny poleca rzecznikowi dyscyplinarnemu, który zobowiązany jest zakończyć je w ciągu trzydziestu dni od dnia wydania polecenia.

3. Czynności wyjaśniających nie przeprowadza się, jeżeli postępowanie dyscyplinarne wszczęto na jeden z wniosków, o których mowa w art. 44 ust. 2 pkt 3 i 4.

4. Każdy organ oraz rzecznik dyscyplinarny biorący udział w postępowaniu dyscyplinarnym, obowiązany jest badać oraz uwzględniać okoliczności przemawiające zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść obwinionego.

5. Postępowanie dyscyplinarne w trybie zwykłym wszczyna się, wydając pisemne postanowienie, w którym przedstawia się obwinionemu zarzut popełnienia przewinienia dyscyplinarnego.

6. Na postanowienie o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego zażalenie nie przysługuje.

Art. 46. 1. Postępowanie dyscyplinarne wszczyna przełożony dyscyplinarny, któremu bezpośrednio podporządkowany jest żołnierz, który popełnił przewinienie dyscyplinarne, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Postępowanie dyscyplinarne w związku z czynem określonym w art. 17 ust. 1 lub 2 wszczyna dowódca jednostki wojskowej lub kierownik instytucji cywilnej bądź na ich polecenie albo wniosek inny przełożony dyscyplinarny.

3. W przypadku przeniesienia żołnierza do innej jednostki wojskowej lub instytucji cywilnej, innego pododdziału albo komórki wewnętrznej, wszczęte wobec niego postępowanie dyscyplinarne przejmuje i orzeka w pierwszej instancji nowy przełożony dyscyplinarny, chyba że dotychczasowy przełożony dyscyplinarny zachowuje właściwość.

4. Ilekroć w dalszych przepisach jest mowa o przełożonym dyscyplinarnym, który wszczął postępowanie dyscyplinarne, przepisy te stosuje się również do nowego przełożonego dyscyplinarnego, o którym mowa w ust. 3.

5. Przełożony dyscyplinarny zajmujący stanowisko służbowe niższe niż dowódca jednostki wojskowej albo kierownika instytucji cywilnej, w przypadku powzięcia uzasadnionego przypuszczenia, że podporządkowany mu żołnierz popełnił czyn o znamionach przestępstwa lub wykroczenia albo przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego, jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym odpowiednio dowódcę jednostki wojskowej albo kierownika instytucji cywilnej.

Art. 47. 1. Postępowania dyscyplinarnego nie wszczyna się, jeżeli:

- 1) czynu nie popełniono albo brak jest danych dostatecznie uzasadniających przypuszczenie jego popełnienia;
- 2) czyn nie nosi cech przewinienia dyscyplinarnego;
- 3) żołnierzowi nie można przypisać winy albo zachodzą inne okoliczności wyłączające ukaranie dyscyplinarne;
- 4) okoliczności sprawy nie budzą wątpliwości i przełożony dyscyplinarny uznaje za wystarczające zwrócenie żołnierzowi uwagi albo przeprowadzenie z nim rozmowy ostrzegawczej;
- 5) możliwość przeprowadzenia postępowania dyscyplinarnego jest wyłączona, jeżeli:
  - a) żołnierz, który miałby być nim objęty, zmarł,
  - b) postępowanie dyscyplinarne co do tego samego czynu tego samego żołnierza zostało prawomocnie zakończone albo wcześniej wszczęte toczy się,
  - c) w sprawie o czyn, o którym mowa w art. 17 ust. 2 pkt 1 lub 3, brak jest wniosku uprawnionego organu o ukaranie dyscyplinarne,
  - d) zachodzi inna okoliczność powodująca bezprzedmiotowość postępowania dyscyplinarnego.

2. Z rozmowy ostrzegawczej, o której mowa w ust. 1 pkt 4, można sporządzić notatkę służbową.

3. Po wszczęciu postępowania dyscyplinarnego, w razie stwierdzenia okoliczności, o której mowa w ust. 1:

- 1) pkt 1–3 – wydaje się orzeczenie o niewinnieniu;
- 2) pkt 4 i 5 – wydaje się orzeczenie o umorzeniu postępowania.

Art. 48. 1. Jeżeli zachodzi długotrwała przeszkoda uniemożliwiająca prowadzenie postępowania dyscyplinarnego, w szczególności długotrwała nieobecność obwinionego, w sytuacji kiedy jego udział w czynnościach postępowania dyscyplinarnego jest wymagany, postępowanie zawiesza się na czas trwania przeszkody, z zastrzeżeniem ust. 3.

2. Postępowanie dyscyplinarne wznawia się niezwłocznie, gdy ustaną przyczyny uzasadniające jego zawieszenie.

3. Nieusprawiedliwiona nieobecność obwinionego w służbie oraz nieusprawiedliwione niestawiennictwo prawidłowo powiadomionego obwinionego lub jego obrońcy do udziału w czynności postępowania dyscyplinarnego nie wstrzymują biegu postępowania dyscyplinarnego.

4. Zawieszenie postępowania dyscyplinarnego nie wyłącza możliwości zawieszenia żołnierza w czynnościach służbowych.

Art. 49. 1. Przełożony dyscyplinarny, organ wojskowy uprawniony do orzekania o ukaraniu, wyższy przełożony dyscyplinarny i rzecznik dyscyplinarny podlega wyłączeniu od udziału w postępowaniu dyscyplinarnym, jeżeli:

- 1) sprawa dotyczy go bezpośrednio albo został pokrzywdzony czynem, którego dotyczy postępowanie dyscyplinarne;
- 2) jest małżonkiem, krewnym lub powinowatym w linii prostej obwinionego, osoby przez niego pokrzywdzonej albo obrońcy obwinionego, albo pozostaje we wspólnym pożyciu z jedną z tych osób;
- 3) między nim a obwinionym lub osobą pokrzywdzoną przez obwinionego zachodzi stosunek osobisty lub służbowy mogący wywołać wątpliwości co do jego bezstronności;
- 4) brał udział w postępowaniu dyscyplinarnym jako rzecznik dyscyplinarny albo przełożony dyscyplinarny lub był świadkiem przewinienia dyscyplinarnego, którego postępowanie to dotyczy;
- 5) istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności, wymieniona w pkt 1–4.

2. Rzecznik dyscyplinarny podlega wyłączeniu z urzędu także wtedy, gdy jest podwładnym obwinionego.

3. Powody wyłączenia trwają mimo ustania uzasadniających je przyczyn.

4. Wyłączenie z powodu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1–4, następuje z urzędu, a z powodu wymienionego w ust. 1 pkt 5, na żądanie przełożonego dyscyplinarnego, organu wojskowego uprawnionego do orzekania o ukaraniu, wyższego przełożonego dyscyplinarnego lub rzecznika dyscyplinarnego, jak również na wniosek pokrzywdzonego, obwinionego lub jego obrońcy.

5. W przedmiocie wyłączenia postanawia, odnośnie do:

- 1) rzecznika dyscyplinarnego – przełożony dyscyplinarny;
- 2) przełożonego dyscyplinarnego – organ odwoławczy;
- 3) organu wojskowego uprawnionego do orzekania o ukaraniu – kolejny nadrzędny nad nim organ wojskowy;
- 4) wyższego przełożonego dyscyplinarnego – kolejny wyższy przełożony dyscyplinarny;
- 5) Ministra Obrony Narodowej lub kierownika instytucji cywilnej – wojskowy sąd garnizonowy.

6. Na postanowienie, o którym mowa w ust. 5, zażalenie nie przysługuje.

Art. 50. 1. W razie wyłączenia:

- 1) przełożonego dyscyplinarnego – postępowanie dyscyplinarne wszczyna, a wszczęte przejmuje, wyższy przełożony dyscyplinarny;
- 2) wyższego przełożonego dyscyplinarnego – postępowanie dyscyplinarne wszczyna, a wszczęte przejmuje, kolejny wyższy przełożony dyscyplinarny;
- 3) Ministra Obrony Narodowej lub kierownika instytucji cywilnej – postępowanie dyscyplinarne wszczyna, a wszczęte przejmuje, prokurator do spraw wojskowych.

2. Prokurator do spraw wojskowych, który wszczął lub przejął postępowanie dyscyplinarne na podstawie ust. 1 pkt 3, występuje do wojskowego sądu garnizonowego z wnioskiem o wydanie orzeczenia. Wojskowy sąd garnizonowy, rozpoznając wniosek prokuratora do spraw wojskowych, może wydać orzeczenie, o którym mowa w art. 61.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, właściwy jest prokurator do spraw wojskowych prokuratury rejonowej obejmującej swoją właściwością jednostkę wojskową lub instytucję cywilną, w której żołnierz pełnił służbę w sytuacji, o której mowa w art. 6 ust. 1.

4. W razie wyłączenia rzecznika dyscyplinarnego czynności w postępowaniu dyscyplinarnym przejmuje inny rzecznik dyscyplinarny.

Art. 51. 1. Obwinionemu przysługuje prawo do obrony, w tym prawo do korzystania z pomocy jednego obrońcy, o czym należy go pouczyć.

2. Obwiniony może wybrać obrońcę spośród żołnierzy lub ustanowić swoim obrońcą radcę prawnego lub adwokata.

3. Obrońcą nie może być rzecznik dyscyplinarny, który uczestniczy w postępowaniu dyscyplinarnym, a także przełożony rzecznika dyscyplinarnego lub przełożonego dyscyplinarnego.

4. Obwinionemu przysługuje prawo do złożenia wniosku o dobrowolne poddanie się ukaraniu. W przypadku złożenia wniosku, jeżeli okoliczności popełnienia przewinienia dyscyplinarnego nie budzą wątpliwości, dalszych czynności wyjaśniających można nie przeprowadzać.

5. W ramach prawa do obrony obwiniony lub jego obrońca może w szczególności składać wyjaśnienia oraz wnioski o przeprowadzenie dowodów, wnosić odwołania lub zażalenia, a także za zgodą rzecznika dyscyplinarnego zapoznawać się z materiałami zebranymi w postępowaniu dyscyplinarnym oraz sporządzać z nich notatki lub kopie, z zastrzeżeniem art. 54.

Art. 52. 1. Zażalenie na postanowienie rzecznika dyscyplinarnego lub przełożonego dyscyplinarnego obwiniony może wnieść w terminie trzech dni od dnia doręczenia postanowienia. Wnoszący zażalenie może je cofnąć.

2. Zażalenie na postanowienie rzecznika dyscyplinarnego wnosi się do przełożonego dyscyplinarnego, a na postanowienie przełożonego dyscyplinarnego do wyższego przełożonego dyscyplinarnego.

3. Po rozpatrzeniu zażalenia organ odwoławczy postanawia o utrzymaniu w mocy postanowienia, o którym mowa w ust. 1, albo o jego zmianie lub uchyleniu.

4. Wniesienie zażalenia nie wstrzymuje biegu postępowania dyscyplinarnego.

5. Na postanowienie organu odwoławczego zażalenie nie przysługuje.

Art. 53. 1. Rzecznik dyscyplinarny, wykonując czynności wyjaśniające, zbiera materiał dowodowy i podejmuje czynności niezbędne do wyjaśnienia sprawy; w szczególności przesłuchuje świadków i biegłych oraz przyjmuje od obwinionego wyjaśnienia, a także dokonuje oględzin. Rzecznik dyscyplinarny może także wystąpić do właściwego organu o przeprowadzenie odpowiednich badań lub eksperymentu, a także przygotowanie opinii lub ekspertyzy.

2. Rzecznik dyscyplinarny w toku postępowania wydaje postanowienia, jeżeli ich wydanie nie jest zastrzeżone do właściwości organu orzekającego.

Art. 54. Jeżeli rzecznik dyscyplinarny uzna, że zostały wyjaśnione wszystkie istotne okoliczności popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, zawiadamia obwinionego i jego obrońcę, o terminie i miejscu zapoznania się z całością materiałów zebranych w postępowaniu dyscyplinarnym oraz poucza o prawie złożenia w terminie trzech dni, od dnia tego zapoznania, wniosku o ich uzupełnienie.

Art. 55. 1. Po zakończeniu czynności wyjaśniających rzecznik dyscyplinarny sporządza wniosek zawierający propozycję orzeczenia z uzasadnieniem, który wraz z całością materiałów zebranych w postępowaniu dyscyplinarnym niezwłocznie przedstawia przełożonemu dyscyplinarnemu albo organowi wojskowemu uprawnionemu do orzekania o ukaraniu.

2. W przypadku wyrażenia przez rzecznika dyscyplinarnego zgody na dobrowolne poddanie się ukaraniu przez obwinionego, we wniosku, o którym mowa w ust. 1, zamieszcza się uzgodnioną propozycję ukarania.

Art. 56. Minister Obrony Narodowej wyda, w drodze rozporządzenia, regulamin postępowania dyscyplinarnego, w którym określi:

- 1) stanowiska służbowe, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 6, oraz właściwość przełożonych dyscyplinarnych zajmujących te stanowiska, z uwzględnieniem stopnia etatowego zajmowanego stanowiska służbowego, wewnętrznej organizacji jednostek wojskowych, a także instytucji cywilnych, w których pełnią służbę żołnierze,
- 2) właściwość przełożonych dyscyplinarnych i wyższych przełożonych dyscyplinarnych wobec żołnierzy skierowanych do wykonywania zadań w innej jednostce wojskowej oraz będących w rezerwie kadrowej lub w dyspozycji,

- 3) przełożonych dyscyplinarnych uprawnionych do wyznaczania oraz odwoływania rzeczników dyscyplinarnych, sposób i tryb wyznaczania oraz odwoływania rzeczników dyscyplinarnych, właściwość tych rzeczników dyscyplinarnych wobec podporządkowanych tym przełożonym żołnierzy, wymagania, jakie powinien spełniać rzecznik dyscyplinarny, rodzaje i wzory dokumentów związanych z wyznaczaniem, odwoływaniem i wynagradzaniem rzeczników dyscyplinarnych, a także warunki i tryb przyznawania i wypłacania dodatkowego wynagrodzenia rzecznikom dyscyplinarnym, organy uprawnione do wypłacania tego wynagrodzenia oraz wysokość i termin płatności tego wynagrodzenia, z uwzględnieniem zwiększenia zadań służbowych związanych z pełnioną funkcją rzecznika dyscyplinarnego oraz liczby prowadzonych spraw i stopnia ich złożoności,
  - 4) szczegółowy tryb postępowania dyscyplinarnego, z uwzględnieniem w szczególności sposobu wykonywania czynności związanych z tym postępowaniem przez przełożonego dyscyplinarnego i organ wojskowy uprawniony do orzekania o ukaraniu oraz wyższego przełożonego dyscyplinarnego, a także przez rzeczników dyscyplinarnych, zmiany lub uzupełnienia zarzutów, sposobu doręczania wezwań i pism, przesłuchiwanie świadków, biegłych oraz obwinionych, a także zapoznawania z materiałami postępowania dyscyplinarnego,
  - 5) obowiązki obrońcy obwinionego lub ukaranego oraz zasady jego udziału w postępowaniu dyscyplinarnym
- dostosowując przepisy określone w pkt 1–5 do warunków pełnienia czynnej służby wojskowej po ogłoszeniu mobilizacji, w stanach nadzwyczajnych, w czasie wojny, a także podczas wykonywania zadań służbowych w strefie działań wojennych oraz w przypadku użycia Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa, jak również udziału w akcjach humanitarnych, poszukiwawczych lub ratowniczych.

Rozdział 5

Postępowanie dyscyplinarne w trybie uproszczonym

Art. 57. 1. W postępowaniu dyscyplinarnym w trybie uproszczonym stosuje się przepisy o trybie zwykłym, jeżeli przepisy niniejszego artykułu nie stanowią inaczej.

2. Postępowanie dyscyplinarne w trybie uproszczonym wszczyna się, jeżeli okoliczności popełnienia przewinienia dyscyplinarnego oraz wina żołnierza nie budzą wątpliwości.

3. Wszczynając postępowanie dyscyplinarne w trybie uproszczonym, obwinionego wzywa się do raportu dyscyplinarnego, podając termin i miejsce jego przeprowadzenia oraz przedstawiając mu zarzut popełnienia przewinienia dyscyplinarnego.

4. Podczas raportu dyscyplinarnego prowadzonego w postępowaniu dyscyplinarnym w trybie uproszczonym:

- 1) zapoznaje się obwinionego z całością materiałów sprawy. W tym trybie obwinionemu nie przysługuje prawo do złożenia wniosku o uzupełnienie tych materiałów;
- 2) organ orzekający rozpatruje sprawę i wydaje orzeczenie o ukaraniu w obecności obwinionego, rzecznika dyscyplinarnego oraz obrońcy obwinionego, jeżeli został ustanowiony;
- 3) obwinionemu przysługuje sprzeciw od orzeczenia o ukaraniu, wydane w tym trybie, wniesiony do organu orzekającego;
- 4) treść orzeczenia o ukaraniu wpisuje się do karty ukarania żołnierza, chyba że obwiniony złożył sprzeciw od tego orzeczenia.

5. Jeżeli sprzeciw od orzeczenia, wydane w postępowaniu dyscyplinarnym w trybie uproszczonym:

- 1) nie został wniesiony – orzeczenie to staje się prawomocne;
- 2) został wniesiony – postępowanie dyscyplinarne prowadzi się w trybie zwykłym, a zebrane dotychczas materiały stają się materiałami postępowania dyscyplinarnego prowadzonego w trybie zwykłym.

Rozdział 6

Postępowanie w trybie zwykłym przed organem orzekającym w pierwszej instancji

Art. 58. Przełożony dyscyplinarny, który wszczął postępowanie dyscyplinarne, po rozpatrzeniu wniosku rzecznika dyscyplinarnego, zawierającego propozycję orzeczenia z uzasadnieniem, w terminie trzech dni od dnia jego otrzymania:

- 1) orzeka w pierwszej instancji albo
- 2) przedstawia właściwemu przełożonemu dyscyplinarnemu albo organowi wojskowemu uprawnionemu do orzekania o ukaraniu wniosek o wymierzenie kary lub zastosowanie środka dyscyplinarnego, do orzeczenia których nie jest uprawniony.

Art. 59. 1. Organ orzekający orzeka podczas raportu dyscyplinarnego, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Raportu dyscyplinarnego można nie przeprowadzać i wydać orzeczenie w przypadku:

- 1) uniewinnienia albo umorzenia postępowania dyscyplinarnego albo odstąpienia od ukarania;
- 2) przyjęcia przez przełożonego dyscyplinarnego wniosku obwinionego o dobrowolne poddanie się ukaraniu.

Art. 60. 1. Do udziału w raporcie dyscyplinarnym, podając termin i miejsce jego przeprowadzenia, organ orzekający wzywa:

- 1) obwinionego;
- 2) obrońcę obwinionego;
- 3) rzecznika dyscyplinarnego.

2. W czasie raportu dyscyplinarnego:

- 1) rzecznik dyscyplinarny odczytuje wnioski, o których mowa w art. 44 ust. 2 lub 3 oraz w art. 55;
- 2) organ orzekający:
  - a) wysłuchuje obwinionego oraz obrońcę, jeżeli się stawili,
  - b) rozpatruje sprawę i wydaje orzeczenie, pouczając o prawie, terminie i trybie wniesienia odwołania.

3. Ustalenia co do faktów oraz ocena prawna czynu zawarta we wniosku o ukaranie dyscyplinarne właściwego organu uprawnionego do nakładania kar porządkowych lub wymierzania kar pieniężnych albo w orzeczeniu sądu lub postanowieniu prokuratora są wiążące dla przełożonego dyscyplinarnego.

Art. 61. Orzeczenie organu orzekającego stanowi o:

- 1) uniewinnieniu albo
- 2) umorzeniu postępowania dyscyplinarnego, albo
- 3) odstąpieniu od ukarania, albo
- 4) ukaraniu.

Art. 62. 1. Orzeczenie sporządza się na piśmie.

2. W przypadku przeprowadzenia raportu dyscyplinarnego bez udziału obwinionego lub jego obrońcy albo wydania orzeczenia bez przeprowadzenia raportu dyscyplinarnego, orzeczenie sporządza się wraz z uzasadnieniem, a odpis tego orzeczenia doręcza się osobom uprawnionym do złożenia odwołania.

3. W terminie trzech dni od dnia przeprowadzenia raportu dyscyplinarnego z udziałem obwinionego lub jego obrońcy, osoby uprawnione do złożenia odwołania mogą złożyć do przełożonego dyscyplinarnego albo organu wojskowego uprawnionego do orzekania o ukaraniu wnioski o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia orzeczenia.

4. Termin określony w ust. 3 jest nieprzekraczalny i nie podlega przywróceniu.

5. Uzasadnienie orzeczenia sporządza się w ciągu trzech dni od dnia otrzymania wniosku i wraz z orzeczeniem doręcza się osobie, która go złożyła, oraz innym osobom uprawnionym do złożenia odwołania.

6. Odpis orzeczenia organu orzekającego w pierwszej instancji, w przypadku jego uprawomocnienia się, przesyła się w ciągu czternastu dni odpowiednio od dnia, o którym mowa w ust. 3 lub 5, pokrzywdzonemu oraz przełożonemu, na polecenie którego wszczęto postępowanie dyscyplinarne, a także organowi, na którego wniosek postępowanie to zostało wszczęte.

Rozdział 7

Postępowanie w trybie zwykłym przed organem odwoławczym

Art. 63. 1. W przypadku orzeczenia wydanego w pierwszej instancji przysługuje odwołanie:

- 1) obwinionemu lub jego obrońcy – od orzeczenia organu orzekającego;
- 2) rzecznikowi dyscyplinarnemu – od orzeczenia przełożonego dyscyplinarnego albo organu wojskowego uprawnionego do orzekania o ukaraniu, wydanego w pierwszej instancji;
- 3) przełożonemu dyscyplinarnemu – od orzeczenia rozstrzygającego odmiennie niż we wniosku, o którym mowa w art. 58 pkt 2.

2. Od orzeczenia, o którym mowa w art. 23 ust. 1, przysługuje odwołanie na zasadach określonych w ust. 1, które stosuje się odpowiednio.

Art. 64. 1. Odwołanie wnosi się na piśmie, za pośrednictwem organu, który orzekał w sprawie w pierwszej instancji. Wnoszący odwołanie może je cofnąć.

2. Wnoszący odwołanie powinien wskazać orzeczenie, od którego się odwołuje, oraz podać, czego się domaga.

3. Termin do wniesienia odwołania do wyższego przełożonego dyscyplinarnego wynosi trzy dni, a do sądu wojskowego – siedem dni, od dnia:

- 1) doręczenia orzeczenia wraz z uzasadnieniem;
  - 2) raportu dyscyplinarnego, jeżeli nie został złożony wniosek o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia orzeczenia;
  - 3) doręczenia odpisu orzeczenia, jeżeli raport dyscyplinarny przeprowadzono bez udziału obwinionego lub jego obrońcy albo wydano orzeczenie bez przeprowadzenia raportu dyscyplinarnego.
4. Terminy określone w ust. 3 są nieprzekraczalne i nie podlegają przywróceniu.

Art. 65. 1. Odwołanie od orzeczenia wydanego w pierwszej instancji przez przełożonego dyscyplinarnego albo organ wojskowy uprawniony do orzekania o ukaraniu rozpoznaje wyższy przełożony dyscyplinarny, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.

2. Odwołanie od orzeczenia dotyczącego kary dyscyplinarnej, o której mowa w:

- 1) art. 24 pkt 5 – rozpoznaje organ wojskowy nadrzędny nad organem uprawnionym do zwolnienia z danego stanowiska służbowego lub Minister Obrony Narodowej, z zastrzeżeniem ust. 3;
- 2) art. 24 pkt 7, bez względu na stopień wojskowy obwinionego – rozpoznaje wojskowy sąd garnizonowy.

3. Odwołanie od orzeczenia wydanego w sprawach dyscyplinarnych przez Ministra Obrony Narodowej, Naczelnego Dowódcę Sił Zbrojnych lub kierownika instytucji cywilnej rozpatruje wojskowy sąd garnizonowy.

4. Jeżeli wraz z karą dyscyplinarną przełożony dyscyplinarny lub organ wojskowy uprawniony do orzekania o ukaraniu zastosował środek dyscyplinarny, odwołanie od orzeczenia o ukaraniu rozpoznaje ten organ odwoławczy, który jest właściwy do rozpoznania odwołania od orzeczenia o wymierzonej karze dyscyplinarnej.

5. Odwołanie od orzeczenia wojskowego sądu garnizonowego rozpoznaje wojskowy sąd okręgowy.

6. Organ odwoławczy może uzupełnić materiał dowodowy lub zlecić wykonanie określonych czynności rzecznikowi dyscyplinarnemu, jeżeli jest to potrzebne do prawidłowego rozpatrzenia odwołania.

7. Po uzupełnieniu materiału dowodowego rzecznik dyscyplinarny przedstawia organowi odwoławczemu wniosek, w którym zamieszcza propozycję orzeczenia.

Art. 66. 1. Wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia odwołania od orzeczenia wydanego w pierwszej instancji lub rozpatrzenie odwołania powinno nastąpić w terminie siedmiu dni od dnia otrzymania wniosku rzecznika dyscyplinarnego, przeprowadzającego uzupełnienie materiału dowodowego albo od dnia otrzymania odwołania.

2. Organ odwoławczy może zażądać od organu orzekającego w pierwszej instancji sporządzenia uzasadnienia do wydanego orzeczenia, jeżeli go nie sporządzono, albo uzupełnienia tego uzasadnienia.

3. Organ odwoławczy zawiadamia o terminie i miejscu rozpatrzenia odwołania:

- 1) obwinionego, jeżeli wraz z odwołaniem wniósł o wysłuchanie, oraz jego obrońcę;
- 2) rzecznika dyscyplinarnego.

Art. 67. 1. Po rozpatrzeniu odwołania organ odwoławczy orzeka o:

- 1) utrzymaniu w mocy orzeczenia albo
- 2) zmianie orzeczenia w całości lub w części i w tym zakresie wymierza inną karę lub środek dyscyplinarny albo odstępuje od ukarania, albo
- 3) uchyleniu orzeczenia w całości lub w części i w tym zakresie niewinnia obwinionego albo umarza postępowanie dyscyplinarne.

2. Organ odwoławczy może rozstrzygnąć na niekorzyść obwinionego tylko wtedy, gdy odwołanie wniesiono na niekorzyść obwinionego.

Art. 68. 1. Orzeczenie organu odwoławczego wraz z uzasadnieniem doręcza się obwinionemu, obrońcy obwinionego, rzecznikowi dyscyplinarnemu i przełożonemu dyscyplinarnemu albo organowi wojskowemu, który orzekał w sprawie w pierwszej instancji.

2. Prawomocne orzeczenie wraz z uzasadnieniem doręcza się również pokrzywdzonemu oraz organowi, na wniosek którego postępowanie dyscyplinarne zostało wszczęte, a także przełożonemu, na polecenie którego postępowanie to wszczęto, o ile nie jest nim organ orzekający w tej sprawie.

3. Przepis ust. 1 stosuje się w postępowaniu odwoławczym przed sądem wojskowym.

Art. 69. 1. Od orzeczeń organu odwoławczego odwołanie nie przysługuje.

2. Orzeczenie staje się prawomocne:

- 1) z upływem terminu do wniesienia odwołania lub zażalenia, jeżeli go nie wniesiono lub je cofnięto;
- 2) w dniu wydania przez organ odwoławczy orzeczenia lub postanowienia kończącego postępowanie.

DZIAŁ IV

Postępowanie po uprawomocnieniu się orzeczenia

Rozdział 1

Postępowanie w sprawie wzruszenia prawomocnego orzeczenia

Art. 70. Prawomocne orzeczenie organu orzekającego zmienia się albo uchyla, jeżeli:

- 1) ujawniono nowe okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy;
- 2) wydano je z rażącym naruszeniem przepisów prawa, które mogło mieć istotny wpływ na jego treść;
- 3) zostało ono wydane w oparciu o orzeczenie lub decyzję innego organu, które zostały następnie uchylone albo zmienione w istotnym zakresie, a miały znaczący wpływ na rozstrzygnięcie sprawy.

Art. 71. 1. Wzruszenie prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego następuje:

- 1) na wniosek prokuratora do spraw wojskowych lub organu kontroli;
- 2) w trybie nadzoru nad wykonaniem ukarania oraz w ramach działalności kontrolnej prowadzonych w resorcie obrony narodowej, przez wyższego przełożonego dyscyplinarnego lub właściwy sąd wojskowy;
- 3) na wniosek ukaranego, pokrzywdzonego lub organu, na wniosek którego wszczęto postępowanie dyscyplinarne.

2. Uchylenie lub zmiana prawomocnego orzeczenia w trybie nadzoru następuje z urzędu.

Art. 72. Do wzruszenia prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego uprawniony jest:

- 1) kolejny w hierarchii służbowej wyższy przełożony dyscyplinarny nad organem, który wydał prawomocne orzeczenie, z zastrzeżeniem pkt 2 i 3;
- 2) wojskowy sąd garnizonowy – jeżeli orzeczenie zostało wydane przez przełożonego dyscyplinarnego, wymienionego w art. 4 ust. 1 pkt 1, lub dotyczyło wymierzenia kary dyscyplinarnej, o której mowa w art. 24 pkt 5 i 7;
- 3) wojskowy sąd okręgowy – jeżeli orzeczenie uprawomocniło się w wyniku rozpoznania odwołania przez wojskowy sąd garnizonowy.

Art. 73. 1. Nie później niż w terminie siedmiu dni od dnia otrzymania wniosku rzecznika dyscyplinarnego, który badał przesłanki wzruszenia prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego, wyższy przełożony dyscyplinarny:

- 1) wydaje postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania w sprawie wzruszenia prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego albo
- 2) wszczyna postępowanie w sprawie wzruszenia prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego oraz wyznacza termin i miejsce jej rozpatrzenia.

2. W przypadku wniosku rzecznika dyscyplinarnego o wszczęcie postępowania w sprawie wzruszenia prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego, do czasu jego wszczęcia i wydania orzeczenia o zmianie lub uchyleniu prawomocnego orzeczenia, wyższy przełożony dyscyplinarny może orzec o odroczeniu wykonania lub przerwaniu wykonywania kary lub środka dyscyplinarnego, które nie zostały wykonane w całości lub w części.

3. Na postanowienie o odmowie wzruszenia prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego osobom lub organom, o których mowa w art. 71 ust. 1 pkt 1 i 2, przysługuje zażalenie, w terminie siedmiu dni od dnia doręczenia postanowienia, do kolejnego w hierarchii służbowej wyższego przełożonego dyscyplinarnego lub właściwego sądu wojskowego.

Art. 74. W trakcie rozpatrywania sprawy o wzruszenie prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego wyższy przełożony dyscyplinarny w szczególności:

- 1) wysłuchuje rzecznika dyscyplinarnego, jeżeli polecił mu się stawić;
- 2) wysłuchuje, jeżeli się stawili:
  - a) ukaranego,
  - b) obrońcę ukaranego, jeżeli został ustanowiony.

Art. 75. 1. Wyższy przełożony dyscyplinarny lub sąd wojskowy, w razie:

- 1) zmiany prawomocnego orzeczenia, która może nastąpić na korzyść obwinionego, a jeżeli nie wystąpiły przesłanki, o których mowa w art. 22, na jego niekorzyść – orzeka o ukaraniu odmiennie niż w prawomocnym orzeczeniu dyscyplinarnym albo o odstąpieniu od ukarania;
  - 2) uchylecia w całości lub w części prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego – orzeka o uniewinnieniu, umorzeniu postępowania dyscyplinarnego albo przekazuje sprawę do ponownego rozpatrzenia, jeżeli nie upłynął okres przedawnienia ukarania dyscyplinarnego.
2. Od orzeczenia, o którym mowa w ust. 1, nie przysługuje odwołanie.
3. W sprawach nieuregulowanych w tym rozdziale stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące postępowania dyscyplinarnego w trybie zwykłym.

Rozdział 2

Wykonywanie ukarania

Art. 76. 1. Do wykonania orzeczenia dyscyplinarnego o ukaraniu przystępuje się niezwłocznie po uprawomocnieniu się orzeczenia dyscyplinarnego.

2. Orzeczenia o ukaraniu nie wykonuje się po upływie sześciu miesięcy od dnia, w którym orzeczenie to stało się prawomocne.

3. Z dniem zwolnienia ukaranego żołnierza z czynnej służby wojskowej nie podlegają wykonaniu wydane wobec niego orzeczenia o ukaraniu, niewykonane w całości lub w części przed tym dniem, z wyłączeniem kary pieniężnej oraz środków dyscyplinarnych zobowiązania do naprawienia wyrządzonej szkody i podania informacji o ukaraniu do wiadomości innych osób.

4. Wykonanie ukarania zarządza organ orzekający, który wydał orzeczenie o ukaraniu w pierwszej instancji.

5. Uprawnienie do nadzoru nad wykonaniem ukarania przysługuje organowi, który zarządził wykonanie ukarania, wyższemu przełożonemu dyscyplinarnemu oraz prokuratorowi do spraw wojskowych.

Art. 77. 1. Karę dyscyplinarną, o której mowa w art. 24 pkt 1, 2, 4 i 6, uważa się za wykonaną z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia.

2. Zarządzenie wykonania kary:

- 1) pieniężnej – umieszcza się w rozkazie lub decyzji w celu potrącenia należnej kwoty z uposażenia ukaranego żołnierza na zasadach określonych w przepisach dotyczących uposażeń żołnierzy;
- 2) odwołania z zajmowanego stanowiska służbowego – stanowi decyzja organu wojskowego o zwolnieniu ukaranego żołnierza z zajmowanego stanowiska służbowego;
- 3) usunięcia ze służby kandydackiej, służby przygotowawczej, okresowej służby wojskowej albo z zawodowej służby wojskowej – stanowi decyzja organu wojskowego o zwolnieniu ukaranego żołnierza ze służby wojskowej.

3. Zarządzenie wykonania środka dyscyplinarnego umieszcza się w rozkazie lub decyzji, określając miejsce, sposób i termin wykonania tego środka.

Art. 78. 1. Organ, który wydał orzeczenie w pierwszej instancji, może odroczyć albo przerwać wykonanie kary pieniężnej oraz środków dyscyplinarnych zobowiązania do wykonania dodatkowych zadań służbowych lub zobowiązania do naprawienia wyrządzonej szkody, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Wykonanie kary pieniężnej lub środka dyscyplinarnego polegającego na zobowiązaniu żołnierza do naprawienia wyrządzonej szkody można odroczyć w całości albo w części lub rozłożyć na raty. Odroczenie lub rozłożenie na raty wykonania tego środka może nastąpić wyłącznie za zgodą pokrzywdzonego.

3. Wykonywanie ukarania należy niezwłocznie zakończyć, jeżeli wystąpiła którakolwiek z okoliczności wymienionych w art. 76 ust. 2 i 3.

4. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się tylko z ważnych przyczyn służbowych lub innych dotyczących ukaranego i na czas określony.

5. Przed upływem okresu, o którym mowa w ust. 4, organ orzekający może odwołać odroczenie, przerwanie albo rozłożenie na raty wykonania ukarania, jeżeli:

- 1) przestały występować przyczyny, o których mowa w ust. 4;
- 2) ukarany uchybił terminowi płatności choćby jednej raty, chyba że wykaże on, że nastąpiło to z przyczyn od niego niezależnych.

Art. 79. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób wykonywania kar i środków dyscyplinarnych, w szczególności z uwzględnieniem trybu zarządzania oraz orzekania w sprawach ich wykonania, a także postępowania przy wykonywaniu poszczególnych kar i środków dyscyplinarnych,
- 2) warunki tworzenia pomieszczeń, w których przebywają ukarani karą aresztu izolacyjnego, podczas odbywania tej kary, oraz warunki, jakim powinny one odpowiadać, z uwzględnieniem rozmieszczenia tych pomieszczeń w izbach zatrzymań, organów wojskowych uprawnionych do tworzenia i znoszenia tych pomieszczeń, obowiązku zawiadomiania o tym wojskowego sądu garnizonowego i właściwego zastępcy prokuratora rejonowego do spraw wojskowych, warunków lokalizacji i wyposażenia tych pomieszczeń, szczegółowych warunków, jakim powinny odpowiadać te pomieszczenia, w szczególności zapewniających wymaganą minimalną powierzchnię, oraz warunków wydzielania i lokalizacji pomieszczeń, w których przebywają ukarani karą aresztu izolacyjnego, podczas odbywania tej kary

– dostosowując przepisy określone w pkt 1 i 2 do warunków pełnienia czynnej służby wojskowej po ogłoszeniu mobilizacji, w stanach nadzwyczajnych, w czasie wojny, a także podczas wykonywania zadań służbowych w strefie działań wojennych oraz w przypadku użycia Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa, jak również udziału w akcjach humanitarnych, poszukiwawczych lub ratowniczych.

Rozdział 3

Koszty postępowania dyscyplinarnego

Art. 80. 1. Kosztami postępowania dyscyplinarnego są wydatki, które ponosi Skarb Państwa w związku z postępowaniem dyscyplinarnym.

2. Wydatkami Skarbu Państwa związanymi z postępowaniem dyscyplinarnym są w szczególności wydatki z tytułu:

- 1) doręczania wezwań i innych pism;
- 2) sprowadzenia obwinionego;
- 3) przejazdu osób;
- 4) oględzin, opinii i tłumaczeń.

3. Skarb Państwa nie ponosi wydatków obwinionego związanych z postępowaniem dyscyplinarnym, z zastrzeżeniem ust. 4.

4. W przypadku uniewinnienia lub umorzenia postępowania dyscyplinarnego obwinionemu przysługuje zwrot uzasadnionych i udokumentowanych wydatków poniesionych w tym postępowaniu.

5. W przypadku uniewinnienia obwinionego od niektórych zarzucanych mu przewinień dyscyplinarnych albo umorzenia postępowania dyscyplinarnego co do niektórych przewinień dyscyplinarnych, przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio w części uniewinniającej lub umarzającej.

6. Roszczenie z tytułu wydatków, o których mowa w ust. 4 i 5, ulega przedawnieniu z upływem trzech lat od dnia uprawomocnienia się orzeczenia kończącego postępowanie dyscyplinarne.

Rozdział 4

Likwidacja skutków uchylonych lub zmienionych prawomocnych orzeczeń dyscyplinarnych

Art. 81. Jeżeli orzeczenie o ukaraniu zostało:

- 1) uchylone – skutki, jakie to orzeczenie wywołało, ulegają uchyleniu w całości, z zastrzeżeniem art. 82;
- 2) zmienione – skutki, jakie to orzeczenie wywołało, ulegają uchyleniu w zmienionej części.

Art. 82. 1. W razie uchylenia orzeczenia o wymierzeniu kary dyscyplinarnej, o której mowa:

- 1) w art. 24 pkt 7:
  - a) ukaranego ponownie powołuje się do czynnej służby wojskowej, na jego wniosek złożony nie później niż w terminie czternastu dni od dnia doręczenia mu orzeczenia o uchyleniu orzeczenia o wymierzeniu tej kary, jeżeli ukarany spełnia wymagania w zakresie wieku oraz zdolności fizycznej i psychicznej do tej służby, a w przypadku okresowej służby wojskowej również jeżeli istnieją nadal potrzeby powołania do tej służby,
  - b) ukaranemu wypłaca się uposażenie utracone wskutek kary dyscyplinarnej, należne:
    - żołnierzowi zawodowemu na zajmowanym stanowisku służbowym, według stawek obowiązujących w dniu uprawomocnienia się orzeczenia o ukaraniu, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od tego dnia do dnia wypłaty, nie później jednak niż do dnia zaistnienia podstawy zwolnienia z zawodowej służby wojskowej,
    - kandydatowi na żołnierza zawodowego albo żołnierzowi pełniącemu służbę przygotowawczą albo okresową służbę wojskową, według stawek obowiązujących w dniu uprawomocnienia się orzeczenia o ukaraniu, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od tego dnia do dnia wypłaty;
- 2) w art. 24 pkt 5 – ukaranemu:
  - a) przysługuje wyznaczenie na dotychczas zajmowane stanowisko służbowe, a w razie braku takiej możliwości – wyznaczenie na stanowisko służbowe zaszeregowane do tego samego stopnia etatowego i grupy uposażenia; w przypadku wyznaczenia na stanowisko służbowe o niższej grupie uposażenia, żołnierzowi zachowuje się na czas zajmowania tego stanowiska grupę uposażenia, do której zaszeregowane było stanowisko służbowe, z którego żołnierz został odwołany,
  - b) wyrównuje się uposażenie w wysokości różnicy między uposażeniem, jakie przysługiwałoby na stanowisku służbowym zajmowanym przed odwołaniem, a uposażeniem przysługującym na stanowisku służbowym przed uchyleniem orzeczenia o wymierzeniu kary dyscyplinarnej, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia o wymierzeniu tej kary do dnia wypłaty wyrównania;
- 3) w art. 24 pkt 3 – ukaranemu wypłaca się kwotę odpowiadającą kwocie kary pieniężnej, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia, w którym dokonano potrącenia kwoty kary pieniężnej, do dnia wypłaty.

2. W razie uchylenia orzeczenia o wymierzeniu środka dyscyplinarnego zobowiązania do wykonania dodatkowych zadań służbowych – ukaranemu przysługuje dodatkowy czas wolny od służby w wymiarze równym wykonanemu środkowi, na zasadach i w trybie określonych w przepisach o czasie służby żołnierzy.

3. Ukaranego żołnierza, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, ponownie powołuje się, na jego wniosek, do pełnienia:

- 1) zawodowej służby wojskowej i wyznacza na dotychczas zajmowane stanowisko służbowe lub, jeżeli to nie jest możliwe, na inne, zaszeregowane do tego samego stopnia etatowego i grupy uposażenia lub z jej zachowaniem na czas zajmowania tego stanowiska przez żołnierza, albo przenosi się go do rezerwy kadrowej;
- 2) okresowej służby wojskowej, jeżeli istnieją nadal potrzeby powołania do tej służby, po zawarciu z nim kontraktu i nadaniu przydziału kryzysowego na dotychczas zajmowane stanowisko służbowe lub, jeżeli to nie jest możliwe, na inne, zaszeregowane do tego samego stopnia etatowego;
- 3) służby kandydackiej albo do służby przygotowawczej, z zachowaniem nabytych w służbie uprawnień i możliwości kontynuowania studiów lub nauki od etapu, na jakim ją przerwał, jeżeli spełnia on warunki powołania do służby kandydackiej albo służby przygotowawczej.

4. Jeżeli w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a i pkt 2 lit. a, nie nastąpiło ponowne powołanie do zawodowej służby wojskowej lub wyznaczenie na stanowisko służbowe, data zwolnienia żołnierza z zawodowej służby wojskowej nie ulega zmianie, przy czym uznaje się, że zwolnienie tego żołnierza nastąpiło w drodze wypowiedzenia stosunku służbowego dokonanego przez właściwy organ.

5. W razie braku możliwości ponownego powołania do służby kandydackiej albo do służby przygotowawczej, ukaranemu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, przysługuje wypłata utraconej wskutek kary dyscyplinarnej części uposażenia, według stawek obowiązujących w dniu uprawomocnienia się orzeczenia o ukaraniu, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od tego dnia do dnia wypłaty, nie dłużej jednak niż do dnia upływu programowego czasu odpowiednio studiów w uczelni wojskowej lub nauki w szkole podoficerskiej albo centrum lub ośrodku szkolenia.

6. Należności pieniężne, o których mowa w ust. 1 i 5, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie wypłaca żołnierzowi organ finansowy odpowiednio jednostki wojskowej lub instytucji cywilnej, w której aktualnie pełni on służbę wojskową, a osobie zwolnionej z czynnej służby wojskowej – szef wojewódzkiego sztabu wojskowego właściwy terytorialnie dla organu, który orzekł o wzruszeniu prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego.

7. Przepisy ust. 1–6 stosuje się odpowiednio w razie zmiany prawomocnego orzeczenia i uniewinnienia, odstąpienia od ukarania albo wymierzenia w całości lub w części łagodniejszego rodzaju kary, której obwiniony nie powinien był ponieść.

8. W sprawach, o których mowa w ust. 1–3, 5 i 7, orzeka organ, który uchylił lub zmienił prawomocne orzeczenie dyscyplinarne o ukaraniu.

9. Od orzeczenia w sprawach, o których mowa w ust. 1–3, 5 i 7, ukaranemu przysługuje odwołanie na zasadach i w trybie określonych w art. 63–69.

10. W razie uniewinnienia ukaranego żołnierza, wobec którego zastosowano środek dyscyplinarny podania informacji o ukaraniu do wiadomości innych osób, organ orzekający w pierwszej instancji niezwłocznie podaje informację o uniewinnieniu tego żołnierza w ten sam sposób, w jaki wykonano środek dyscyplinarny.

Rozdział 5

Dokumentacja i ewidencja dyscyplinarna oraz zatarcie ukarania

Art. 83. 1. Dokumentację dyscyplinarną stanowią:

- 1) dokumenty dotyczące wyróżniania;
- 2) dokumenty dotyczące odmowy wszczęcia postępowania dyscyplinarnego;
- 3) akta postępowania dyscyplinarnego;
- 4) dokumenty dotyczące nieprzyjęcia odwołania;
- 5) dokumenty dotyczące wykonania ukarania oraz likwidacji skutków ukarania, a także wcześniejszego zatarcia ukarania;
- 6) dokumenty dotyczące sprawy o wzruszenie prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego;
- 7) dokumenty dotyczące zastosowania dyscyplinarnych środków zapobiegawczych;
- 8) inne dokumenty związane z reagowaniem dyscyplinarnym.

2. Do akt postępowania dyscyplinarnego dołącza się dokumenty związane z postępowaniem dyscyplinarnym, w szczególności wymienione w ust. 1 pkt 4–7.

3. Zaginioną lub zniszczoną w całości albo w części dokumentację dyscyplinarną odtwarza się w zakresie niezbędnym do kontynuowania lub rozstrzygnięcia sprawy.

Art. 84. 1. Ewidencja dyscyplinarna obejmuje:

- 1) ewidencję wyróżnień w formie karty wyróżnień żołnierza;
- 2) ewidencję ukarań dyscyplinarnych w formie karty ukarania żołnierza;
- 3) ewidencję postępowań dyscyplinarnych w formie rejestru postępowań dyscyplinarnych;
- 4) informacje o wypadkach wynikłych z naruszenia prawa przez żołnierzy, rodzajach naruszeń dyscypliny wojskowej, objęciu żołnierzy dyscyplinarnymi i karnymi środkami zapobiegawczymi, a także o rodzajach ukarań żołnierzy oraz wykonaniu tych ukarań, zawierające również dane określone w ust. 3 pkt 1.

2. W karcie wyróżnień żołnierza zamieszcza się:

- 1) dane wyróżnionego:
  - a) stopień wojskowy, imię i nazwisko, imię ojca, numer ewidencyjny PESEL,
  - b) oznaczenie ostatnio zajmowanego stanowiska służbowego oraz rodzaju pełnionej służby wojskowej,
  - c) oznaczenie jednostki wojskowej lub instytucji cywilnej, w której pełni on służbę wojskową albo pełnił ją przed zwolnieniem z tej służby,
  - d) oznaczenie pododdziału lub komórki wewnętrznej, w której zajmuje on stanowisko służbowe;

- 2) opis zasługi będącej podstawą bądź warunkiem udzielenia wyróżnienia;
- 3) informację o rodzaju udzielonego wyróżnienia, z wyjątkiem informacji o udzieleniu wyróżnienia, o którym mowa w art. 11 ust. 1 pkt 1;
- 4) oznaczenie przełożonego dyscyplinarnego, który udzielił wyróżnienia;
- 5) numer i datę wydania rozkazu lub decyzji oraz oznaczenie organu je wydającego, w których stwierdzono udzielenie wyróżnienia;
- 6) adnotacje o realizacji wyróżnienia udzielonego żołnierzowi, zapoznaniu żołnierza z kartą wyróżnień, a także podpis osoby dokonującej wpisu w karcie wyróżnień.

3. W karcie ukarania żołnierza zamieszcza się:

- 1) dane ukaranego:
  - a) stopień wojskowy, imię i nazwisko, imię ojca, numer ewidencyjny PESEL,
  - b) oznaczenie ostatnio zajmowanego stanowiska służbowego oraz rodzaju pełnionej służby wojskowej,
  - c) oznaczenie pododdziału lub komórki wewnętrznej, w której zajmuje on stanowisko służbowe;
- 2) oznaczenie organu dyscyplinarnego, który wydał prawomocne orzeczenie o ukaraniu;
- 3) datę wydania prawomocnego orzeczenia o ukaraniu;
- 4) oznaczenie przewinienia dyscyplinarnego;
- 5) informację o rodzaju i wymiarze orzeczonej kary dyscyplinarnej lub zastosowanego środka dyscyplinarnego albo środków dyscyplinarnych;
- 6) dane o wykonaniu ukarania albo termin warunkowego zawieszenia wykonania ukarania oraz termin przedawnienia się wykonania ukarania;
- 7) termin zatarcia ukarania, o którym mowa w art. 86 ust. 1 lub 2;
- 8) adnotację o niewniesieniu sprzeciwu przez ukaranego do orzeczenia w przypadku prowadzenia postępowania dyscyplinarnego w trybie uproszczonym.

4. W rejestrze postępowań dyscyplinarnych zamieszcza się dane obwinionego żołnierza w zakresie określonym w ust. 3 pkt 1 i informacje o przebiegu kolejnych etapów postępowania dyscyplinarnego, organach, które orzekały w tym postępowaniu, udziale rzecznika dyscyplinarnego oraz wydanym prawomocnym orzeczeniu dyscyplinarnym, a także adnotacje o obiegu akt postępowania dyscyplinarnego.

5. Ewidencja dyscyplinarna obejmująca dane, o których mowa w ust. 1, może być prowadzona przez uprawnione do tego osoby, również w formie zbioru danych przetwarzanych w systemie teleinformatycznym.

6. Kartę wyróżnień żołnierza i kartę ukarania żołnierza:

- 1) prowadzi i przechowuje w jednostce wojskowej lub w instytucji cywilnej:
  - a) dowódca kompanii albo samodzielnego plutonu albo równorzędnych im pododdziałów – dla podporządkowanych żołnierzy,
  - b) osoba wyznaczona przez dowódcę jednostki wojskowej do prowadzenia spraw kadrowych – dla pozostałych żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową w danej jednostce wojskowej oraz wykonujących zadania służbowe w tej jednostce wojskowej żołnierzy będących w rezerwie kadrowej albo w dyspozycji, z zastrzeżeniem pkt 2–4,
  - c) osoba wyznaczona przez kierownika instytucji cywilnej do prowadzenia spraw kadrowych – dla żołnierzy pełniących służbę wojskową w instytucji cywilnej;
- 2) będącego dowódcą jednostki wojskowej – prowadzi i przechowuje osoba wyznaczona do prowadzenia spraw kadrowych przez dowódcę nadrzędnej jednostki organizacyjnej;
- 3) Narodowych Sił Rezerwowych – prowadzi i przechowuje się w sposób określony w pkt 1 w jednostce wojskowej, w której żołnierz posiada nadany przydział kryzysowy;
- 3a) Wojsk Obrony Terytorialnej – prowadzi i przechowuje się w sposób określony w pkt 1 w jednostce wojskowej, w której żołnierz pełni terytorialną służbę wojskową;
- 4) pełniącego inny rodzaj służby wojskowej lub służbę w innych strukturach niż wymienione w pkt 1–3 prowadzą i przechowują osoby określone w przepisach wydanych na podstawie art. 85.

7. W dowództwach jednostek wojskowych oraz w nadrzędnych organach wojskowych w celu prawidłowego rozstrzygnięcia spraw dyscyplinarnych, wykonywania ukarań oraz sprawowania nadzoru nad ich wykonywaniem, a także w sprawach wzruszania prawomocnych orzeczeń dyscyplinarnych, jak również dokonywania analiz i ocen stanu dyscypliny i realizacji zadań związanych z jej kształtowaniem, przetwarza się dane i informacje zawarte w ewidencji dyscyplinarnej, w zakresie dotyczącym podporządkowanych żołnierzy.

8. W nadrzędnych organach wojskowych oraz w komórce organizacyjnej Ministerstwa Obrony Narodowej właściwej do spraw dyscypliny wojskowej gromadzi się również dane statystyczne oparte w szczególności na informacjach, o których mowa w ust. 1, niezbędne do dokonywania okresowych analiz i ocen stanu dyscypliny wojskowej oraz realizacji zadań związanych z jej kształtowaniem.

9. Ewidencję dyscyplinarną, o której mowa w ust. 1 pkt 2–4, prowadzi się w okresie pełnienia przez żołnierzy czynnej służby wojskowej, z wyjątkiem danych o ukaraniu karą dyscyplinarną, o której mowa w art. 24 pkt 7, oraz środka dyscyplinarnego, jeżeli został orzeczony wraz z tą karą.

10. Osobami oraz organami wojskowymi posiadającymi dostęp do dokumentacji i ewidencji dyscyplinarnej w zakresie:

- 1) danych o żołnierzach i informacji, o których mowa w pkt 2, niezbędnych do przeprowadzenia czynności związanych z postępowaniem dyscyplinarnym, wydaniem postanowienia lub orzeczenia w tym postępowaniu, wykonania orzeczenia dyscyplinarnego, likwidacji skutków uchylonego lub zmienionego prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego, a także dokonywania ocen dyscypliny żołnierzy – są organy orzekające, wyżsi przełożeni dyscyplinarni, rzecznicy dyscyplinarni uczestniczący w danym postępowaniu dyscyplinarnym oraz odpowiednio osoby i organy wojskowe, o których mowa w ust. 5–8;
- 2) informacji statystycznych i opisowych, z wyjątkiem danych osobowych – są podmioty, w których zakresie działania należy dokonywanie analiz i ocen dyscypliny wojskowej, a także osoby i instytucje podejmujące działania służące przestrzeganiu porządku prawnego.

Art. 85. 1. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, sposób prowadzenia dokumentacji i ewidencji dyscyplinarnej, w tym:

- 1) szczegółowe warunki i tryb prowadzenia ewidencji wyróżnień, wzór rozkazu lub decyzji, w których stwierdza się udzielenie wyróżnienia, wzór karty wyróżnień żołnierza oraz sposób zapoznawania z nią wyróżnionego żołnierza, a także okres jej przechowywania, w tym także po zwolnieniu żołnierza z czynnej służby wojskowej;
- 2) kategorie osób:
  - a) uprawnionych do prowadzenia ewidencji dyscyplinarnej oraz gromadzenia lub przetwarzania danych i informacji, o których mowa w art. 84,
  - b) obowiązanych do odtworzenia dokumentacji dyscyplinarnej, o której mowa w art. 83 ust. 1, sposób jej odtworzenia, a także prostowania błędów pisarskich i rachunkowych oraz innych oczywistych pomyłek;
- 3) formy i wzory:
  - a) dokumentacji dyscyplinarnej, w tym wzory wniosków i formularzy dotyczących postępowania dyscyplinarnego, dyscyplinarnych środków zapobiegawczych oraz badań albo braku możliwości ich przeprowadzenia, a także sposób dokumentowania tych czynności,
  - b) dokumentów stosowanych w ewidencji dyscyplinarnej, o której mowa w art. 84 ust. 1 pkt 2–4, sposób ich prowadzenia oraz okres przechowywania;
- 4) zasady obiegu, okres przechowywania, sposób brakowania lub archiwizowania dokumentacji dyscyplinarnej.

2. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, powinno w szczególności uwzględnić warunki zapewniające ochronę przed nieuprawnionym ujawnieniem danych zawartych w dokumentacji i ewidencji dyscyplinarnej, dostosowując wymogi określone w pkt 1–4 do warunków pełnienia czynnej służby wojskowej po ogłoszeniu mobilizacji, w stanach nadzwyczajnych, w czasie wojny, a także podczas wykonywania zadań służbowych w strefie działań wojennych oraz w przypadku użycia Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa, jak również udziału w akcjach humanitarnych, poszukiwawczych lub ratowniczych.

Art. 86. 1. Zatarcie ukarania, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, następuje z mocy prawa w przypadku:

- 1) upływu roku od dnia uprawomocnienia się orzeczenia o ukaraniu;
- 2) upływu orzeczonego okresu próby, o którym mowa w art. 23 ust. 2, jeżeli wykonanie kary nie zostało zarządzone;
- 3) zwolnienia żołnierza z czynnej służby wojskowej, nie wcześniej jednak niż po wykonaniu kary pieniężnej oraz środków dyscyplinarnych zobowiązania do naprawienia wyrządzonej szkody lub podania informacji o ukaraniu do wiadomości innych osób.

2. Zatarcie ukarania z przyczyny, o której mowa w ust. 1 pkt 3, dotyczy wszystkich kar i środków dyscyplinarnych, z zastrzeżeniem ust. 4.

3. Jeżeli w okresie roku od dnia uprawomocnienia się orzeczenia o ukaraniu żołnierza, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, nastąpiło skazanie przez sąd wojskowy, warunkowe umorzenie postępowania karnego lub ukaranie w postępowaniu dyscyplinarnym, zatarcie ukarania nie może nastąpić przed upływem osiemnastu miesięcy od dnia uprawomocnienia się ostatecznego orzeczenia.

4. W razie wymierzenia żołnierzowi kary dyscyplinarnej, o której mowa w art. 24 pkt 7, oraz środka dyscyplinarnego, jeżeli został orzeczony wraz z tą karą, ukaranie to ulega zatarciu po upływie 5 lat od dnia uprawomocnienia się orzeczenia o ukaraniu.

5. Z chwilą zatarcia ukarania orzeczoną prawomocnie karę dyscyplinarną lub środek dyscyplinarny uważa się za niebyłe, a kartę ukarania żołnierza niszczy się.

6. Zatarcie ukarania nie likwiduje skutków wykonania kary dyscyplinarnej i środka dyscyplinarnego.

DZIAŁ V

Przepisy szczególne

Art. 87. W czasie pełnienia służby wojskowej po ogłoszeniu mobilizacji, w stanach nadzwyczajnych, w czasie wojny, a także podczas wykonywania zadań służbowych w strefie działań wojennych oraz w przypadku użycia Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa, jak również udziału w akcjach humanitarnych, poszukiwawczych lub ratowniczych:

- 1) Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej może polecić wszczęcie postępowania dyscyplinarnego wobec żołnierza pełniącego służbę lub wykonującego zadania służbowe w tych warunkach;
- 2) jeżeli udział obwinionego albo ukaranego podczas rozpatrywania lub rozpoznawania jego sprawy dyscyplinarnej jest niemożliwy lub szczególnie utrudniony, orzeczenie dyscyplinarne lub postanowienie w tej sprawie można wydać bez jego udziału; przepisu nie stosuje się przy wymierzaniu kar dyscyplinarnych, o których mowa w art. 24 pkt 7 i art. 88;
- 3) można odstąpić od wykonywania czynności lub sporządzania dokumentów, których wykonanie lub sporządzenie jest niemożliwe albo szczególnie utrudnione; przepisu nie stosuje się, jeżeli nieprzeprowadzenie czynności albo brak dokumentów może spowodować ograniczenie prawa do obrony obwinionego żołnierza;
- 4) czynności zastrzeżone w ustawie dla rzecznika dyscyplinarnego może wykonywać inny żołnierz wyznaczony przez przełożonego dyscyplinarnego.

Art. 88. 1. W warunkach, o których mowa w art. 87, żołnierzom można wymierzyć karę aresztu izolacyjnego.

2. Karę aresztu izolacyjnego wymierza się na okres od siedmiu do czternastu dni.

3. W czasie odbywania kary, o której mowa w ust. 1, ukarany przebywa w wydzielonym pomieszczeniu izby zatrzymań, a ponadto ma obowiązek wykonywać zadania służbowe, w wymiarze do ośmiu godzin dziennie. W okresie wykonywania tej kary żołnierz ma ograniczoną możliwość korespondencji, korzystania z aparatów telefonicznych oraz innych środków łączności przewodowej i bezprzewodowej, posiadania przedmiotów, a także przyjmowania odwiedzin.

4. Żołnierzowi, wobec którego orzeczono prawomocnie karę, o której mowa w ust. 1, za okres ukarania potrąca się od najbliższego terminu płatności połowę ostatnio otrzymanego uposażenia zasadniczego oraz dodatków o charakterze stałym.

5. Karę aresztu izolacyjnego orzeka wojskowy sąd garnizonowy, na wniosek przełożonego dyscyplinarnego zajmującego stanowisko służbowe nie niższe niż dowódcy jednostki wojskowej. Przepis art. 23 stosuje się odpowiednio.

6. Sąd, który wydał orzeczenie w pierwszej instancji o ukaraniu karą aresztu izolacyjnego, może odroczyć albo przewać wykonanie tej kary.

7. Wydane przez sąd zarządzenie wykonania kary aresztu izolacyjnego umieszcza się w rozkazie lub decyzji dowódcy jednostki wojskowej albo kierownika instytucji cywilnej, w której żołnierz pełni służbę, określając miejsce i termin wykonania kary.

8. Karę aresztu izolacyjnego wobec ukaranego nią żołnierza wykonuje obsługa izby zatrzymań w jednostkach organizacyjnych Żandarmerii Wojskowej, w jednostkach wojskowych poza granicami państwa i na okrętach wojennych.

9. Jeżeli sąd, stwierdzając winę, nie znajduje podstaw do wymierzenia kary aresztu izolacyjnego, przekazuje sprawę do ukarania dyscyplinarnego przełożonemu dyscyplinarnemu zajmującemu stanowisko służbowe nie niższe niż dowódcy jednostki wojskowej albo kierownika instytucji cywilnej.

10. Odwołanie od orzeczenia wojskowego sądu garnizonowego rozpoznaje wojskowy sąd okręgowy.

11. Do wzruszenia prawomocnego orzeczenia uprawniony jest wojskowy sąd okręgowy.

12. W razie uchylecia lub zmiany prawomocnego orzeczenia o wymierzeniu kary dyscyplinarnej aresztu izolacyjnego, ukaranemu przysługuje odszkodowanie na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego, które stosuje się odpowiednio, oraz zwrot potrąconej części uposażenia, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia, w którym uposażenie było wymagalne, do dnia wypłaty.

DZIAŁ VI

Przepisy zmieniające, przejściowe, dostosowujące i końcowe

Rozdział 1

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 89–95. (pominięte)

Rozdział 2

Przepisy przejściowe i dostosowujące

Art. 96. 1. Jeżeli przewinienie dyscyplinarne zostało popełnione przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) żołnierz ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną na zasadach określonych w ustawie, chyba że przepisy dotychczasowe są względniejsze;
- 2) w przypadku gdy zostało wydane nieprawomocne orzeczenie w pierwszej instancji, postępowanie dyscyplinarne prowadzi się do jego zakończenia według przepisów dotychczasowych;
- 3) w przypadku gdy zostało wydane prawomocne orzeczenie, postępowanie dyscyplinarne w sprawie jego wzruszenia prowadzi się według przepisów ustawy.

2. W stosunku do żołnierza zawieszono w czynnościach służbowych lub osadzonego w izbie zatrzymań przed dniem wejścia w życie ustawy, stosuje się przepisy ustawy.

3. Po wejściu w życie ustawy nie wykonuje się kar dyscyplinarnych nieprzewidzianych w ustawie.

4. Kary i środki dyscyplinarne niewykonane przed dniem wejścia w życie ustawy podlegają wykonaniu według przepisów ustawy.

5. Kadencja rzeczników dyscyplinarnych wyznaczonych przed dniem wejścia w życie ustawy wygasa z dniem wyznaczenia nowych rzeczników dyscyplinarnych na podstawie ustawy.

6. Do żołnierzy odbywających nadterminową zasadniczą służbę wojskową po dniu 1 stycznia 2010 r. przepisy ustawy stosuje się odpowiednio jak wobec żołnierzy zawodowych.

Rozdział 3

Przepisy końcowe

Art. 97. Traci moc:

- 1) art. 44 ustawy z dnia 21 maja 1963 r. o dyscyplinie wojskowej oraz o odpowiedzialności żołnierzy za przewinienia dyscyplinarne i za naruszenia honoru i godności żołnierskiej (Dz. U. z 1992 r. poz. 17 oraz z 1997 r. poz. 753);
- 2) ustawa z dnia 4 września 1997 r. o dyscyplinie wojskowej (Dz. U. z 2002 r. poz. 370 i 2052, z 2003 r. poz. 1750, z 2007 r. poz. 1242 oraz z 2009 r. poz. 957).

Art. 98. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2010 r.